

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Jukka Kivirinta	
Työn nimi: Teknologisen mikroyrittäjän toimipaikan valinta	
Osasto: Tuotantotalous	
Vuosi: 2020	Paikka: Lappeenranta
Diplomityö. Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto 71 sivua Tarkastajat: Professori Timo Pihkala ja tutkijatohtori Suvi Konsti-Laakso	
Hakusanat: mikroyrittäjä, toimipaikka	
<p>Tässä työssä tutkitaan millä perusteella teknologinen mikroyrittäjä valitsee omalle yritykselle toimipaikan. Yrityksen toimipaikan valinta on ensimmäisiä suuria kysymyksiä yritystä perustettaessa. Yrittäjän pitää osata visioda yrityksensä tulevaisuutta sekä mahdollisia markkinoita, jotta toimitilat säilyvät muuntautumiskelpoisena toiminnan jatkossakin. Toimitilasta pitää kyetä luopumaan, mikäli se ei ole toiminnan kannalta soveltuvin vaihtoehto.</p> <p>Toimipaikan valintaa tutkittiin kuvailevalla tapaustutkimuksella. Tapaustutkimuksella voitiin kartoittaa yleisellä tasolla tarvetta selittää tapahtumaketjuja sekä toisaalta ymmärtää syitä ja seurauksia syvällisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tutkimuksen aineisto kerättiin kvalitatiivisiin tutkimusmenetelmiin kuuluvilla haastatteluilla ja havainnoimalla.</p> <p>Tulokset osoittavat, että pienellä paikkakunnalla toimivat yrittäjät valitsevat toimipaikkansa pääsääntöisesti behavioristisen näkökulman mukaisesti. Muitakin vaikuttavia tekijöitä paikan valinnassa on, mutta ei niin määräävänä tekijänä. Kunnallisten organisaatioiden oikeanaikainen ohjaus ja tuki on merkittävä tekijä paikan valinnassa. Teollisuuskylätyyppiset yhteisöt luovat turvallisen pohjan mikroyrittäjän paikan valinnalle.</p>	

ABSTRACT

Author: Jukka Kivirinta	
Name of thesis:	
Department: Industrial Management	
Year: 2020	Place: Lappeenranta
Master's of thesis. Lappeenranta-Lahti University of Technology 71 pages Advisors: Professor Timo Pihkala and postdoctoral researcher Suvi Konsti-Laakso	
Keywords: Micro entrepreneur, company location	
<p>In this thesis we study how a small technology entrepreneur chooses the location for his or her company. The selection of the initial location is one of the first large decisions when founding a new enterprise. The entrepreneur must be able to predict the future of the company and its market potential so that the initial location remains viable also as the company grows. If it turns out that the initial location is unsuitable, the entrepreneur must be able to give up the initial location.</p> <p>The selection process of the initial company location was investigated using descriptive case studies. The case studies made it possible to investigate event chains and study causes and effects in a deeper and more holistic fashion. The material for the studies was collected using qualitative research methods, including interviews and observations.</p> <p>The results of this thesis point out that entrepreneurs operating in small towns typically choose their initial company location behavioristically. There are several other factors, but this study did not find those other factors to be as important. In addition, the study indicates that support that is available from local community and local organizations such as business incubator teams is an important factor in choosing the initial company location. Industrial parks and technology villages are typically a safe foundation for an aspiring new entrepreneur.</p>	

ALKUSANAT

Diplomityössäni käsittelen teknologisen mikroyrittäjän toimipaikan valintaa. Aihe on mielenkiintoinen ja sitä on tutkittu Suomessa vähän. Toimipaikan valinta on yrityksen perustamisen jälkeen tärkein yrittäjän tekemä päätös. Tämä voi olla yrityksen toiminnan ja menestymisen kannalta ratkaiseviin päätös. Kiitäisin Timo Pihkalaa ja Suvi Konsti-Laaksoa mahdollisuudesta tutkia tätä aihetta. Ohjaajalleni Timo Pihkalalle erityinen kiitos tämän pitkän projektin maaliin saattamisesta. Monenlaisten elämän tilanteiden takia työn valmiiksi saattaminen meni ihan kalkkiviivoille.

Kiitokset ansaitsee myös vaimoni Tarja, joka hyvin säännöllisesti muistutti keskeneräisen työn loppuun tekemisestä. Opiskeluaikaisia ystäviä muistan myös lämmöllä, erityisesti Veijoa.

Nivala, 30.9.2020

Jukka Kivirinta

Sisällys

1. JOHDANTO	1
1.1 TAUSTA.....	1
1.2 TAVOITTEET JA RAJAUS	2
1.3 KESKEISET KÄSITTEET	4
1.3.1 MIKROYRITTÄJYYS TILASTOINA	5
1.4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA -AINEISTO.....	6
1.5 RAKENNE	7
2. TOIMIPAIKAN VALINTA.....	9
2.1 PÄÄTÖKSENTEON MALLIT	9
2.2 HAYTERNIN TEORIA	12
2.2.1 BEHAVIORISTINEN TEORIA.....	12
2.2.2 UUSKLASSINEN TEORIA	13
2.2.3 INSTITUTIONAALINEN TEORIA.....	15
2.2.4 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUS	16
2.3 TOIMIPAIKAN VALINTA SIJAINNIN OLOSUHTEIDEN MUKAAN.....	17
2.3.1 KULJETUKSET	17
2.3.2 TYÖVOIMA	20
2.4 PAIKKATEORIA YRITYKSEN TOIMINNAN MUKAAN.....	22
2.5 PAIKKATEORIA KESKITTÄMÄN MUKAAN.....	23
3. TEKNOLOGIA- / TEOLLISUUSPUISTOT	25
3.1 TEORIA.....	25
3.2 NIVALAN TEOLLISUUSKYLÄ	27
3.3 IIN TEKNOLOGIAKYLÄ.....	29
4. SOSIAALISET VERKOSTOT	30
4.1 TEORIA.....	30
4.1.1 AMMATILLISET VERKOSTOT.....	30
4.1.2 MUUT VERKOSTOT	32
5. TUTKIMUSMETODOLOGIA.....	33
5.1 TAPAUSTUTKIMUS TUTKIMUSSTRATEGIANA.....	33
5.2 KVALITATIIVINEN TUTKIMUSMENETELMÄ.....	34
5.3 HAASTATTELUT	35
5.4 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA PÄTEVYYS.....	36
6. TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYYSI.....	38
6.1 PAIKAN VALINNAN SYYT	38
6.1.1 BEHAVIORISTINEN NÄKÖKULMA.....	38

6.1.2 UUSKLASSINEN NÄKÖKULMA	41
6.1.2.1 KULJETUSTEN VAIKUTUS	43
6.1.2.2 TYÖVOIMAN SAANNIN VAIKUTUS.....	46
6.1.3 INSTITUTIONAALINEN NÄKÖKULMA.....	48
6.1.4 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUS	50
6.1.5 YRITYKSEN TOIMINNAN VAIKUTUS.....	52
6.1.6 TOIMINNAN KESKITTYMÄN VAIKUTUS	53
6.2 KUNTAORGANISAATIOIDEN VAIKUTUKSET	55
6.2.1 KUNTAORGANISAATION NÄKÖKULMA	55
6.2.2 YRITTÄJIEN NÄKÖKULMA	58
6.3 YRITTÄJIEN VERKOSTOJEN VAIKUTUKSET	60
7. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	62
7.1 TYÖN KESKEISET TULOKET	62
7.1.1 TOIMIPAIKAN VALINNAN SYYT.....	62
7.1.2 KUNTAORGANISAATION VAIKUTUKSET.....	68
7.1.3 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUKSET.....	69
7.2 JATKOTOIMENPITEET JA SUOSITUKSET	70
LÄHTEET	71
LIITTEET	

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1	Diplomityön rakenne.....	8
Taulukko 2	Haastatellut yritykset	35
Taulukko 3	Teorian vaikutus haastateltuihin yrityksiin.....	63

1. JOHDANTO

1.1 TAUSTA

Suomalaisista yrityksistä 94,3 prosenttia on mikroyrityksiä (Tilastokeskus 2019). Useille mikroyrittäjille on selvää missä yrityksen toimipiste sijaitsee, mahdollisimman lähellä omaa asuinpaikkaa. Onko tämä kuitenkin ainut määräävä tekijä? Myös yrityksen toimiala määrittää hyvin pitkälle sijaintipaikan. Mitkä ovatkaan muut paikan valintaan vaikuttavat tekijät? Valitaanko paikka taloudellisin perustein vai ovatko tunteet miten vahvasti määräävänä tekijänä.

Toimipaikalla on kuitenkin hyvin vahva vaikutus yrityksen menestykseen, olipa toimiala mikä tahansa. Tämän työn tarkoituksena on kartoittaa niitä tekijöitä mitkä vaikuttavat toimipaikan valintaan, kun toimitaan pienehkössä maalaiskaupungissa kaukana isoista kaupungeista. Työssä tutkitaan myös kahden erilaisen teollisuuskyläorganisaation vaikutusta toimipaikan valintaan. Tässä työssä tutkitaan metallia muokkaavia teknologisia mikroyrityksiä.

Työ on toteutettu yhteistyössä Oulun Eteläisen Instituutin kanssa. Oulun Eteläisen Instituutti on yksi Oulun Yliopiston toimipiste ja toimipaikkana on Nivalan kaupunki Pohjois-Pohjanmaalla. OEI:n yrittäjyyden tutkimusryhmän pääalueena on alueellisen yrittäjyyden kehittäminen ja mikroyrittäjyyden tutkiminen. Toisena yhteistyökumppanina on Nivalan kaupungin tytäryhtiö Nivalan Teollisuuskylä. Nivalan Teollisuuskylän päätehtävänä on tuottaa yrittäjien tarvitsemia palveluja: toimitilojen rakentamista, toimitilatonttien vuokrausta, asiantuntija palveluita, koulutusta ja kehittämistä. Tämä työ tulee olemaan yksi työkalu siihen, kuinka uudet teknologiset yrittäjät etsivät toiminnalleen tiloja.

Mikroyrittäjyyttä ei ole tutkittu kovinkaan paljoa Suomessa ja maailmallakin kohtuullisen vähän. Vielä vähemmän on tutkimusta siitä, mitkä ovat päätekijät toimipaikan valinnassa. Oulun Eteläisen Instituutin tutkimusjohtaja Matti Muhos on tutkinut työssään ja väitöskirjassaan mikroyrittäjyyttä ja mikroyrittäjyyttä ilmiönä. Roger Hayter kirjassaan *The Dynamic of Industrial Location* tutkii kattavasti yrityksen sijaintiin liittyviä kysymyksiä. Aiheesta en löytänyt pro gradu- ja diplomityötutkielmia.

1.2 TAVOITTEET JA RAJAUS

Tämän työn tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat metallitekniikan alalla toimivan mikroyrittäjien toimipaikan valintaan. Samalla selvitetään mitä mahdollisuuksia kaupungit ja kunnat voivat tarjota teknologia- ja teollisuuskyläorganisaatioiden kautta. Ensin tutkitaan kirjallisuuden avulla, mitä tekijöitä toimipaikan valintaan on tutkittu ja miten ne vaikuttavat paikan valinnassa. Eri tutkimuksista selvitetään miten rationaalisesti yrittäjä toimii ja korostuvatko päätöksentekoprosessissa taloudelliset faktat vaiko tunnepohjaiset päätelmät. Kirjallisuustutkimuksen pohjana on Ferreiran, Fernandesin, Raposon, Thurikin ja Farian (2015) tutkimuksen tuloksena syntynyt kolmen johtavan teeman mukainen paikanmäärittämisprosessi. Etenkin mikroyrittäjyyteen liittyvää tutkimusta on vähän, joten päätöksentekokysymykseen etsitään vastausta empiirisellä tutkimuksella, joka toteutetaan kvalitatiivisella tutkimuksella selvittämällä nivalalalaisten mikroyrittäjien paikanvalintaprosesseja. Lisäksi tutkitaan kahta eri kunnallista organisaatiota.

Mikroyrittäjiltä halutaan selvittää, mitkä olivat pääasialliset syyt, miksi toimipaikka valittiin. Toisena tutkittavana teemana on mikroyrittäjien

viralliset ja epäviralliset verkostot. Näillä verkostoilla on huomattava merkitys mahdolliseen liiketoiminnan laajenemiseen ja / tai uusien yrittäjien liiketoiminnan aloittamiseen. Myös kahden eri teknologiakylän vaikutukset mikroyrittäjien toimipaikkavalintaan selvitetään. Selvitykset tehdään kartoittamalla eri tietolähteet ja haastatteleamalla mikroyrittäjiä.

Näin ollen tutkimuksen asetettu päätutkimuskysymys on:

- *Millä perusteilla teknologinen mikroyrittäjä valitsee yrityksensä toimipaikan?*

Päätutkimuskysymystä tukevat alatutkimuskysymykset ovat:

- *Miten yrittäjien verkostot vaikuttavat toimipaikan valinnassa?*
- *Miten kuntien organisaatiot auttavat yrittäjää toimipaikan valinnassa?*

Työn empiirinen osuus keskittyy tutkimaan Nivalassa toimivia metalliteollisuuden alan mikroyrittäjiä sekä Nivalan kaupungin ja liin kunnan organisaatioiden avustavia toimia. Tietojen keruu tehdään haastatteleamalla. Haastateltavia mikroyrittäjiä on viisi. Yrittäjistä kolme toimii Nivalan teollisuuskylässä ja kaksi muualla Nivalan kaupungissa.

1.3 KESKEISET KÄSITTEET

Tutkittavat yritykset ovat mikroyrityksiä. Yrityksen kokoluokituksessa käytetään EU:n komission luomaa jaottelua, jossa perusteina ovat yrityksen henkilöstön määrä ja liikevaihto tai taseen loppusumma. Mikroyritys määritellään yritykseksi, jonka henkilöstön määrä on alle 10 henkilöä ja jonka liikevaihto tai taseen loppusumma ei ylitä 2 miljoonaa euroa ja täyttää määrityksen riippumattomuudesta. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää. (EUR-Lex 2016)

Toimipaikka on paikka, missä teknologinen yritys harjoittaa liiketoimintaansa. Toimipaikka voi olla yrittäjän omistama tai vuokrattu kunnalliselta organisaatiolta tai kiinteistösijoittajalta. Toimipaikka on yrityksen virallinen osoite.

Teknologia-/teollisuuskylät ovat kunnallisia toimielimiä, jotka luovat puitteet yrittäjyydelle rakentamalla ja vuokraamalla toimitiloja ja ohjaamalla ja opastamalla yrittäjiä ja yrittäjiksi aikovia. Kylillä pyritään kehittämään alueen teknologista kehitystä, innovointia ja kehitysstrategioita (Rodríguez-Pose, Hardy 2014).

1.3.1 MIKROYRITTÄJYYS TILASTOINA

Mikroyrittäjyys on yleisin yrittäjyyden muoto Suomessa. Suomalaisista yrityksistä 93 prosenttia (Tilastokeskus 2019) on mikroyrityksiä. Mikroyritysten vaikutus Suomen kansantalouteen on merkittävä, vaikkakin tutkimuksessa ja kehityksessä suositaan isompia yrityksiä. Mikroyrityksiä on kuitenkin tutkittu erittäin vähän suhteessa niiden vaikuttavuuteen. Myös valtakunnallisesti mikroyrittäjiä arvostetaan vähemmän suhteessa isoihin yrityksiin. Mikroyritykset ovat huomattavan suuria työllistäjiä ja niissä on huomattavaa kasvupotentiaalia työllistämisen ja liikevaihdon kannalta katsottuna. Tokikin mikroyrittäjissä on paljon yksinyrittäjiä ja sellaisina jatkossa jatkavia. Mikroyrityksistä huomattava osa on suunnannut tuotantoaan ulkomaankauppaan ja trendi tulee kasvamaan tulevaisuudessa.

Oulun Eteläisen alueen yrityksistä lähes 95 prosenttia on mikroyrityksiä ja näistä yrityksistä yli miljoonan euron liikevaihtoon yltävät noin 44 prosenttia. Vientiä näistä yrityksistä teki 34 prosenttia ja tuontia 64 prosenttia. (OEI, mikroyrittäjyyden tutkimus) Lukujen perusteella voidaan sanoa mikroyritysten olevan alueemme yrittäjyyden tukiranka. Pohjois-Pohjanmaan alueen mikroyritysten liikevaihdon kasvu on ollut Suomen kärkiluokkaa, 6,7 prosenttia. (Tilastokeskus, 2012) Kasvua on tapahtunut kaikilla muilla toimialoilla paitsi palvelualoilla.

1.4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA -AINEISTO

Tutkimusstrategiaksi tähän työhön valittiin kvalitatiivinen tapaustutkimus, sillä se koettiin soveltuvimmaksi kartoittamiseen ja kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen tähtäävässä työssä. Mikroyrittäjän toimipaikan valintaprosessiin ja siihen liittyviä haasteita pyritään selvittämään monipuolisesti erilaisia aineistoja hyödyntäen. Työn empiirisessä osuudessa käytetään tapaustutkimukselle tyypillistä triangulaatiota, joka Eriksson & Koistisen (2014) mukaan voidaan jakaa teoria-, tutkija-, keruumenetelmä- tai analyysimenetelmätriangulaatioon. Tässä työssä aineisto kerätään haastatteluilla ja saatavilla olevista tilastoista.

Tutkimuksen analyysimuoto on teorialähtöinen ja päättelyn logiikka perustuu hypoteettis-deduktiiviseen päättelyyn. Teorialähtöinen analyysi lähtee liikkeelle teoriasta, joka selittää jotain ilmiötä tai ilmiöiden joukkoa. Näiden mukaan määritellään tutkimuksessa kiinnostavat käsitteet. Tutkittava ilmiö siis määritellään aikaisemmin luodun teoreettisen viitekehyksen perusteella. (Tuomi & Sarajärvi 2002).

Kaikki mikroyrittäjiä koskeva tutkimusaineisto kerätään Nivalassa toimivilta yrittäjiltä. Yrityksen valinnassa hyödynnetään Oulun Eteläinen Instituutin aikaisemmin keräämää yritysaineistoa. Kaikki yritykset toimivat metalliteollisuudessa. Asiantuntijaorganisaatioilta kerättävä aineisto saadaan Nivalan ja Iin kunnan teollisuus- / teknologiakylän toimitusjohtajalta. Työn empiirinen osuus kohdistetaan ensisijaisesti mikroyrittäjille ja mikroyritystä perustaville ja toissijaisesti toimitiloihin liittyville asiantuntijaorganisaatioille.

Tutkimusaineisto kerätään haastattelemalla. Haastattelu toteutetaan puolistrukturoituna ja siinä edetään valmiiden teemojen mukaisesti. Haastatteluilla pyritään laadullisen tutkimuksen keinoin ymmärtämään mikroyrittäjien näkemyksiä toimipisteen valinnan haasteista ja siihen liittyvistä tiedontarpeista.

1.5 RAKENNE

Jotta ymmärtäisimme, miten mikroyrittäjä valitsee yrityksensä toimipaikan, on selvitettävä millaiset tekijät tähän vaikuttaa. Myös käsite mikroyrittäjä vaatii avaamista. Ensimmäisessä luvussa keskityin mikroyrittäjyys-käsitteeseen. Toisessa pääluvussa keskitytään toimipaikan valintaan liittyviin kysymyksiin. Kysymysten pohjana on Roger Hayternin kirja. Kolmannessa pääluvussa teollisuus- / teknologiakylän osuuteen toimipaikan valintaprosessissa ja mitä apua mikroyrittäjä voi saada ko. organisaatiolta. Neljännessä pääluvussa valotetaan yrittäjien välisistä verkostoista ja niiden vaikutuksista toimipaikan valintaan. Viidennessä pääluvussa käsitellään tutkimukseen liittyviä metodologisia lähtökohtia ja luvussa määritellään tutkimuksen strategia ja tutkimusmenetelmä sekä arvioidaan tutkimuksen luotettavuus. Tutkimusprosessin kulun kuvaus kuuluu myös tähän lukuun. Kuudennessa luvussa käydään läpi tutkimuksen tulokset ja tulosten analyysi. Viimeisessä luvussa yhdistetään tutkimuksen tulokset ja esitetään näiden perusteella syntyvät johtopäätökset sekä jatkosuositukset.

Taulukko 1 Diplomityön rakenne

Tutkimuksen lähtökohdat ja taustat	1. Johdanto	Tutkimuksen tavoitteet, rajaukset, tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät
Kirjallisuuskatsaus toimipaikan valintaan	2. Missä yritykseni toimii	Toimipaikan valinnan vaihtoehtojen ymmärtäminen
Kirjallisuuskatsaus teollisuus-/teknologiakyläin	3. Teollisuuskylä, kunnallinen asiantuntija-organisaatio	Kunnallisen asiantuntijaorganisaation ymmärtäminen
Sosiaalisten verkostojen lähtökohtien tarkastelu	4. Mikroyrittäjien sosiaaliset verkostot	Sosiaalisten verkostojen ymmärtäminen
Tutkimusmetodologisten lähtökohtien tarkastelu	5. Tutkimusmetodologia	Tutkimusstrategia, tutkimusmenetelmät, tutkimusprosessin kulku
Taustatiedot	6. Tulokset ja analyysi	Nivalaiset mikroyrittäjät, tutkimustulosten esittely ja analyysi
Tutkimuksen tulokset	7. Johtopäätökset	Tulosten koonti, johtopäätökset ja ehdotukset jatkotutkimukselle

2. TOIMIPAIKAN VALINTA

Tässä luvussa tarkastellaan, mitkä eri tekijät vaikuttavat teollisen yrityksen toimipaikan valintaan. Tarkastelun näkökantana on teollisen mikroyrittäjän valintatilanne. Palveluyritysten sijoittumisen problematiikkaa ei tutkita. Toimipaikan valintaan liittyviä kysymyksiä on tutkittu maailmanlaajuisesti, tosin kotimaista tutkimusta on vähän. Tutkimuksissa on pystytty kartoittamaan lukuisia eri tekijöitä, miksi teollinen yritys sijaitsee kohteessaan. Tässä työssä selvitetään, mitkä ovat tekijät mitkä pienen pohjoissuomalaisen paikkakunnan yrityksen paikanvalinnan taustalla ja miten ne suhtautuvat maailmalta saatuun tutkimustietoon. Koska kyseessä ovat mikroyrittäjien paikanvalinnan tekijät, tutkimuksessa ei käytetä matemaattisia malleja toimipaikan määrittämisessä.

2.1 PÄÄTÖKSENTEON MALLIT

Ihmisen päätöksenteolle on neljä inhimillistä mallia: (1) instrumentaalinen rationaalisuus, (2) usko arvoihin ja järkevyyteen, (3) tapoihin ja perinteeseen ja (4) tunteisiin. Normaaleissa päätöksentekotilanteissa harvoin kohdataan puhtaasti vain yhtä mallia, vaan jollain tapaa mallit sekoittuvat. Rationaalisessa ajattelussa ihminen käsittelee loogisesti päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. Loogisen ajattelun perusteella syntyy punnittu ratkaisu, jossa päätökseen vaikuttavat hyvät ja huonot tekijät käsitellään. Jos hyviä tekijöitä on enemmän, päätös syntyy ja jos huonoja on enemmän, etsitään uutta ratkaisua. Usko arvoihin ja järkevyyteen vaatii hieman loogista ajattelua, kun punnitaan päätöksen järkevyyttä. Jälleen pitää pohtia hyvien ja huonojen tekijöiden summaa.

Arvopohjainen päätöksenteko pohjautuu ihmisen ajattelutapaan kyseisestä asiasta. Kun päätökset tehdään tapojen ja perinteiden pohjalta, ihminen luottaa edeltävien sukupolvien luomaan toimintamalliin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että niihin pitää takertua. Vanhoihin tapoihin nojautumalla uskotaan jatkuvuuden säilymiseen. Kun päätöksen teossa pohjaututaan tunteisiin, niin todelliset faktat eivät ratkaise.

Toimipaikan valinta on yrityksen toiminnan kannalta ehkä tärkein päätettävä asia. Toimipaikan on täytettävä monia tekijöitä ja ne ovat relevantteja mahdollisesti hyvin pitkään. Yrittäjän on kyettävä ennustamaan omaa toimintaa ja tulevia markkinoita. Toimipaikan on kyettävä muuntautumaan tuleviin muutoksiin ja haasteisiin. On myös kyettävä luopumaan toimipaikasta, jos markkinat ja / tai työtilanne sitä vaatii.

Toimipaikan valinta voidaan tehdä periaatteessa punnitsemalla eri yrityksen toimintaan vaikuttavien tekijöiden vaikutukset. Eri tekijöille lasketaan kustannus, määritellään ratkaisevat tekijät ja lasketaan näiden perusteella soveltuvin paikka. Usein yritysten tuottamien tuotteiden markkinoiden sijainti, raaka-aineiden läheisyys, työvoiman saanti ja toiminnalle sopiva infra ovat määräävimmit tekijät. Paikan valinta on yrityksen kannalta ”tuhannen taalan” kysymys.

Vuosien ja vuosikymmenten aikana paikan merkitys on muuttunut. 1900-luvun alun vuosikymmenillä vaikutti klassinen teoria, pääasialliset valintatekijät olivat kuljetuskustannukset, työvoima ja taajamakeskittymien tuomat edut. 1960 – 1970-luvuilla vallitsi uusklassinen teoria, jolloin teollisuuden merkitys alueellisesti alkoi korostua. Teollisuuskyliä ja muita vastaavia keskittymiä alettiin

perustaa. Öljykriisi vaikutti voimakkaasti kuljetusten kustannuksiin ja siksi kuljetukset pyrittiin minimoimaan.

1990-luvun lopussa instituutioteoria oli voimissaan. Isot toimijat vetivät ympärilleen heitä tukevia toimijoita. Alihankinta ja sopimusvalmistus ottivat ensimmäisiä isompia askeleitaan suomalaisessa teollisuudessa. 2000-luvulla suomalainen teollisuus on muuttunut paljon, olemme yhä enemmän erikoistuneet pitemmälle jalostettuihin tuotteisiin ja niiden osiin. Yhteydet yliopistoihin ja teollisuuden keskittymiin nostavat merkitystään. Toimitusketjujen merkitys korostuu, varastoja ei juurikaan pidetä toimipaikoissa, vaan tuotteet liikkuvat hyvinkin nopeasti kohteesta toiseen. Tuotannolliset keskittymät lisääntyvät, ja tästä hyvänä esimerkkinä on Vieremällä sijaitseva metsäkoneyhtymä Ponsse. Lähes kaiken mitä Ponsse tarvitsee, löytyy muutaman kilometrin säteeltä tehtaalta.

Toimipaikan valintaan vaikuttaa aina useat tekijät. Hyvin harvoin voidaan määritellä vain yhtä vaikuttavaa tekijää, tämä on mahdollista vain hyvin spesifeillä toimialoilla. Muutoin toimipaikan valinta on aina usean tekijän kompromissi, joista yksi tai kaksi voi olla muita ratkaisevampia päätöksenteon hetkellä. Tästä johtuen, samat tekijät vaikuttavatkin teorioissa omilla painotuksillaan.

2.2 HAYTERNIN TEORIA

Yrityksen sijoittumisen lähestymistapoja on tutkimusten mukaan kolme: uusklassinen, institutionaalinen ja behavioristinen (Hayter, 1997). Behavioristinen ajattelutapa lähestyy tutkimuskohdetta paikallisilla tekijöillä, uusklassinen ajattelutapa lähestyy lähinnä taloudellisilla tekijöillä ja institutionaalinen tapa lähestyy lähinnä yhteiskunnallisilla tekijöillä. Teorioissa tutkitaan, miten yrityksissä toimitaan eri tilanteissa ja mitkä seikat vaikuttavat päätöksen tekoon. Hayternin teorian lisäksi voidaan neljäntenä sijoittumisen teoriana tarkastella sosiaalisten verkostojen vaikutusta yrityksen sijaintipäätökseen. Saman toimialan keskittymät lisäävät yritysten määrää alueellisesti. Myös isojen yritysten toimialueiden karsiminen lisää yritysmahdollisuuksia.

2.2.1 BEHAVIORISTINEN TEORIA

Behavioristista lähestymistapaa toimipaikan valintaan on tutkittu jonkin verran. Ferreira et al.(2015) on omassa tutkimuksessaan koonnut näistä tutkimuksista yhdeksän behavioristista syytä toimipaikan valinnalle.

1. Perustajat, omistajat ja työntekijät haluavat asua alueella
2. Toimipaikka lähellä perustajan kotia
3. Alueen ilmasto
4. Hyvän asumisen edellytykset
5. Paikallisen yhteisön suhtautuminen yrittäjään
6. Vapaa-ajan aktiviteetit
7. Perustaja(t) syntynyt alueella
8. Hyvät kulkuyhteydet
9. Yrittäjän taloudellinen kapasiteetti

Kuten listauksesta nähdään, valintaperusteet liittyvät usein perustajan koti-/synnyin alueeseen. Yrittäjä haluaa kehittää omaa asuinseutuaan

tarjoamalla töitä ja investointeja. Tällä tavoin ajattelevilla yrittäjillä on usein perheyrittäjyytausta, ja yritykset ovat pieniä tai keskisuuria kooltaan. Yrittäjä ei useinkaan ajattele omaa työtään kvartaaleina, vaan suunnitelmat tehdään paljon pidemmälle aikajänteelle periaatteella sukupolvelta toiselle. Yrityksen taloudellisen voiton maksimointi ei ole pääasiallinen tavoite vaan tasainen, pitkäjänteinen toiminta. Päätöksenteossa vaikuttavat myös tunteet, ei pelkästään taloudelliset tekijät.

Behavioristisessa ajatusmalissa pyritään kehittämään omaa asuinseutua. Yrittäjät ovat kotiseutuhenkisiä ja pyrkivät omalla toiminnallaan varmistamaan yrityksensä toimintaedellytykset mahdollistamalla alueellisen kehityksen sekä yritysmaailmassa että aluekehityksessä muutoin. Yrittäjät ovat mukana, kukin tavallaan, alueen henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kehittämisessä. Yrittäjät tukevat alueen kulttuurin ja liikunnan kehittämistä, koska se lisää asukkaiden halua asua alueella ja yrittäjä siten yrittäjä turvaa yrityksensä työvoiman ja mahdollisen asiakaskunnan. Kaikella tällaisella toiminnalla yrittäjä lisää yhteisöllisyyttä ja samalla yrittäjämysteistä asennetta alueellaan.

2.2.2 UUSKLASSINEN TEORIA

Uusklassinen talousteoria on alkujaan lähtöisin 1800-luvun lopun taloustieteilijöiden teoriasta. Teoriassa toimipaikan valinnan päätavoitteena tavoitteena on kulujen minimointi ja voiton maksimointi. Hayter (1997) päätyi omassa uusklassisen teorian strategiassaan samaan päätelmään, maksimoida voitto ja minimoida kulut. Ferreira (2015) on myös tutkinut uusklassista teoriaa. Tämän tutkimuksen perusteella on saatu seuraavat syyt toimipaikan valintaan:

1. Toimipaikan ja kaupunkikeskuksen välinen etäisyys
2. Etäisyys tuotettavien tuotteiden markkinoihin
3. Kulkuyhteydet
4. Maantieteellinen erikoistuminen
5. Henkilöstön kyvyt ja taidot
6. Teollisuuden todelliset kiinteistökulut
7. Työvoimakustannukset
8. Väestötiheys
9. Paikallinen taloudellinen aktiivisuus
10. Muu paikallinen infrastruktuuri (liikenneinfra)
11. Lähellä toiminnan raaka-aineita
12. Lähellä palveluita

Kuten luettelosta nähdään, syyt ovat välittömästi yrityksen kulurakenteeseen vaikuttavia. Tavoitteena on esimerkiksi minimoida kuljetuksesta aiheutuvat kulut. Riittävä väestötiheys mahdollistaa yritykselle tarpeisiin nähden parhaiden mahdollisten työntekijöiden seulonnan. Tämäkin seikka pienentää yrityksen toimintakuluja ja siten nostaa tuottoa. Kiinteistöön kohdistuvat kulut pyritään minimoimaan sijoittamalla toimitilat alueelle, missä on esimerkiksi riittävästi energiaa tarjolla. Yritys ei välttämättä itse omista toimitilojaan, vaan vuokraa kulloinkin tarvittavat tilat kunnallisilta- tai yksityisiltä kiinteistösijoittajilta. Yritykset ovat yleensä suurta volyymiä tuottavia, jolloin tuotantokustannusten merkitys on hyvin määräävä tekijä. Tuotanto pyritään automatisoimaan mahdollisimman pitkälle ja / tai tuote on yksinkertainen valmistaa.

2.2.3 INSTITUTIONAALINEN TEORIA

Institutionaalisessa teoriassa yritys huomioi myös ympärillä olevat rakenteet (Hayter, 1997). Ferreira (2015) on myös tutkinut institutionaalista teoriaa. Tämän tutkimuksen perusteella on saatu seuraavat syyt toimipaikan valintaan:

1. Yrityshautomo lähellä
2. Lähellä yliopistoa tai kehityskeskusta
3. Lähellä alueen hallinnollista keskusta
4. Yhteys teknologiakylään
5. Kannustimet tuotekehitykseen, työpaikkojen luomiseen tai muut kannustimet
6. Lähellä opetusinstituutioita
7. Lähellä teknologista kehitystä
8. Lähellä alan markkinajohtajaa

Kuten luettelosta huomataan, yrityksen paikan valintaan vaikuttaa valitun toimipaikan ympäristössä toimivat institutionaaliset toimijat. Myös yrityksen yhteistyökumppaneilla, kuten tavarantoimittajilla ja alueellisilla toimijoilla on toimipaikan valinnassa merkitystä. Yritys pyrkii etsimään toimintaympäristöstään omaa toimintaansa helpottavia ja / tai auttavia toimijoita. Yritys pyrkii joko ulkoistamaan tai etsimään yhteistyötä instituutioista. Tästä esimerkkinä voidaan käyttää yhteistyötä yliopiston kanssa tutkimuksessa ja kehityksessä. Myös opinnäytteet ja diplomityöt voidaan toteuttaa yhteistyössä yritystä tai yrityksen tuotetta kehittäen.

Institutionaalisen periaatteen perusteella perustetut yritykset ovat yleensä teknologiakeskeisiä, uutta teknologiaa käyttäviä / kehittäviä yrityksiä. Perustettaessa yritykset ovat usein start-up-tyylisiä. Yritys keskittyy tuotteen kehittämiseen, tuotteistamiseen, markkinoimiseen ja tuotanto voi olla jossain muualla tai sopimusvalmistajan tekemä. Yrityksen toimitilat sijaitsevat teknologiakylissä tai muilla vastaavilla keskittymäalueilla.

2.2.4 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUS

Yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien välisillä sosiaalisilla verkostoilla on usein suuri merkitys yrityksen toimipaikan valinnassa. Olemassa oleva yritys tarvitsee hyvin usein erilaisia palveluja. Kun näitä tarpeita tulee riittävän paljon kannattavaa liiketoimintaa ajatellen, varsinkin jos palvelua ei saa läheltä, löytyy halukkaita yrittäjäksi aikovia palveluja tarjoamaan. Toinen mahdollinen tapa on, kun isompi yritys järjestelee omaa toimintaansa ja tuotantoaan yksinkertaisempaan malliin. Usein liiketoimintaa, joka ei ole yrityksen ydinaluetta lopetetaan ja tuodaan samalla mahdollisuuksia uusille yrityksille. Näillä molemmilla tavoilla syntyy sopimusvalmistus- ja alihankintaketjuja.

Tyypillisiä yrittäjien välisten verkostojen avulla aloittaneita yrityksiä olivat Nokian sopimusvalmistus- ja alihankintaketjut. Useat yritykset tuottivat Nokialle monialaisia palveluja, keskittymättä tiettyyn spesifiin alueeseen. Tämä tuotti usein yritykselle hyvää tulosta, mutta ei parasta mahdollista. Kilpailun kiristyessä yritykset joutuivat keskittymään paremmin omaan ydinosaan ja toimintoja karsittiin. Monialainen metallialan yritys teki sekä ohutlevytuotteita että koneistusta. Hyvin usein karsittavalta tuotantos suunnalta löytyy riittävää osaamista oman yrityksen perustamiseen tuotannon osalta. Usein uuden yrityksen alkuvaiheessa sen merkittävin asiakas on yritys, mistä tuotanto siirrettiin.

Yritykset tarvitsevat paljon erilaisia tukitoimia omassa toiminnassaan. Kaikkea ei kannata ja tarvitse tehdä itse. Esimerkiksi Ponsse on luonut oman tehtaansa ympäristöön toimivan verkoston toiminnoista, jotka tukevat omaa toimintaa. Pienemmässä mittakaavassa vastaavaa on lähes kaikilla yrittäjillä, tukipalveluita tarvitaan. Uusilla yrittäjillä on yleensä työkokemusta alalta mille yrityksensä perustavat. Näin on luotu suhteita oman alan päättäviin henkilöihin ja annettu referenssit omasta

ammattillisesta osaamisesta. Myös yrittäjät viestittävät sopiville henkilöille ammatillisista tarpeistaan.

2.3 TOIMIPAIKAN VALINTA SIJAINNIN OLOSUHTEIDEN MUKAAN

Toimipaikan valintaan vaikuttaa monet tekijät, kuten edellä olevassa luvussa osoitettiin. Näitä tekijöitä voidaan luokitella paikallisiin tekijöihin, aineellisiin ja aineettomiin tekijöihin, kuten Hayter (1997) kirjassaan luokitteli. Eri tekijöitä, esimerkiksi kuljetuksia, voidaan tarkastella molemmilla tavoilla.

2.3.1 KULJETUKSET

Materiaaliin toimituksiin tekijät ovat lähinnä kuljetuksiin liittyviä. Tähän vaikuttavat yleisesti alueen infrastruktuuri, kuljetuksiin liittyvät kulut ja kuljetusten luotettavuus, saatavuus ja aikataulut. Nämä tekijät ovat tärkeitä yrityksille, joissa kuljetuksia on paljon, esimerkiksi yritykset, joiden toiminta perustuu pieneen tuotteen jalostukseen. Tavaraa tulee ja menee paljon. Suomelle kuljetusten merkitys on tärkeä, varsinkin ulkomaan kaupassa. Suomi on markkinoiden näkökulmasta katsottuna saarella ja pääosin kuljetukset tehdään meriteitse. Suomen kannalta myös toimiva lentoliikenne on erittäin tärkeää. Suomessa valmistetaan paljon korkean teknologian tuotteita, jolloin kuljetuskustannukset eivät välttämättä ole ratkaisevassa roolissa. Tällöin asiakkaalle on yleensä tärkeintä saada tilaamansa tuote sovittuna aikana perille. Tällaiset tuotteet ovat yleensä projektikohtaisia osia ja oikea-aikainen saapuminen on projektin jatkuvuuden kannalta elintärkeää. Toimivilla yhteyksillä saadaan tuote Suomessa vuorokaudessa lentokentälle ja siitä vuorokaudessa lähes joka paikkaan maapallolla.

Myös korkeamman jalostusarvon tuotteissa kuljetuksilla on suuri merkitys, varsinkin tuotteissa, joihin tarvitaan elektroniikkaa. Monien raaka-aineiden tuotanto on keskittynyt matalampien kustannusten maihin kuten Aasiaan tai Etelä-Amerikkaan. Kuljetusten sujuvuuden tärkeys korostuu silloin. Isommat erät kuljetetaan yleensä laivarahtina ja näiden kuljetusaika voi olla jopa neljä kuukautta. Lentorahti tulee kallistumaan ilmastopaineiden vuoksi ja sitä kannattanee jatkossa käyttää vain pienehköjen ja arvokkaiden tuotteiden kuljetuksissa. Myös maan rajojen ulkopuolelle myytävien tuotteiden kuljetukset vaikuttavat toimipaikkaan. Matalan jalostusarvon tuotteet pitää saada kustannustehokkaasti kuljetettua tehtaalta satamaan ja siitä lopulliseen kohteeseen. Korkeamman jalostusarvon tuotteissa kuljetuskustannusten osuus ei ole niin määräävä tekijä.

Suomen sisäiset kuljetukset hoidetaan hyvinkin pitkälti kuorma-autoilla. Suurta kuljetusvolyymiä tarvittavia kuljetuksia voidaan hoitaa rautateitse. Näitä ovat lähinnä puutavara, kemikaalit ja metallin raaka-aineet. Jatkossa eri kuljetusmuotojen hybridit tulevat kehittymään. Energian kallistuminen tulee vähentämään kuorma-autojen käyttöä. Yrityksille tulee olemaan edullista sijaita lähellä raiteita tai lähellä järkeviä raideliikenteen solmukohtia. Suomen sisäiset lentorahdit toimivat varmasti vain muutaman päälentokentän välillä. Pienemmille kentille ei välttämättä aina ole saatavilla jatkuvaa reittiliikennettä, tai jos sellaista on, niin koneet ovat pienempiä ja rahtia ei välttämättä paljoa voida kuljettaa.

Nykyiset tehtaiden toimintamallit pyrkivät minimoimaan varastoinnin. Toimivan logistiikan osuus yrityksen toiminnassa on yhä tärkeämpi tekijä. Tuotannon raaka-aineet pitää saada tuotantoprosessiin oikea-aikaisesti, välivarastoja pidetään vain minimaalisesti ns. pahan päivän varalle yllättäviä tilanteita varten. Myös valmiit tuotteet pitää saada nopeasti asiakkaille. Tuotteiden valmisvarasto sitoo yrityksen pääomaa

ja tuotannosta riippuen, voi viedä paljonkin arvokasta hylly- / lattiapinta-alaa. Nykyaikaisella, hyvin luodulla tuotannonohjauksella logistiikka saadaan toimimaan hyvin. Suurille kuluttajamarkkinoille tuotettavat tuotteet ovat usein järkevää tehdä lähellä markkinoita.

Nykyisessä yhteiskunnassamme tietoliikenne näyttelee hyvin voimakasta osaa. Toimipaikan valinnassa pitää muistaa myös tämä osa-alue. Tietoliikenteen tärkeys näkyy yrittäjän jokapäiväisessä elämässä. Toimivia yhteyksiä tarvitaan sekä valtion eri järjestelmiin että liiketoiminnan jokapäiväiseen hoitamiseen. Nopeat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet eivät ole itsestäänselvyys kaikkialla. Langattomat verkot kehittyvät, mutta samaan aikaan verkkojen kuormitus kasvaa lähes samassa suhteessa. Yrityksen toimivat tietoliikenneyhteydet eivät voi perustua langattomaan verkkoon, ainakaan keskustojen ulkopuolella. Toimipaikkaa mietittäessä pitää huomioida miten sinne saadaan nykyaikaiset valokuituyhteydet. Erilaisilla valtion tukemilla hankkeilla rakennetaan Suomessa kattavaa valokuituverkkoa. Toimivat yhteydet mahdollistavat myös etätyömahdollisuuden henkilöille, joilla on siihen työn laadun puolesta edellytykset. Yrittäjän pitää olla valmis maksamaan tästä, sillä tulevaisuudessa toimivan verkon tarve tulee vain kasvamaan.

Kuljetuksiin voidaan laskea myös yrityksen tarvitsema energia. Tehokkaita koneita käytettäessä energian laadukas toimitus on toiminnan kannalta määrääviä tekijöitä. Esimerkiksi tehokkaat työstökeskukset vaativat tasaisen virran- ja paineilman syötön. Häiriöt energian syötössä lyhentävät koneen käyttöikä ja vaikeuttavat toimintaprosessia. Energiakatkoksesta täydellinen toipuminen saattaa kestää pahimmillaan jopa tunnin. Kaavoitetuilla teollisuusalueilla tämä harvemmin tuottaa mitään ongelmaa, mutta jos toimipaikka sijaitsee etäämmällä, voi tästä seurata ongelmia. Sähkön syöttökapasiteetti ei välttämättä riitä olemassa olevassa verkossa ja uudet verkon

rakentaminen ei välttämättä ole alueellisen toimijan intressin mukaista liiketoimintaa tai kustannukset yrittäjälle ovat kohtuuttoman korkeat.

2.3.2 TYÖVOIMA

Hyvän työvoiman saatavuus on yrityksen suurin voimavara. Ilman hyvää työvoimaa ei yritys voi toimia. Yrityksen toiminnan kannalta on erittäin tärkeää löytää toiminnan tarkoituksenmukaista työvoimaa. Mikäli yrityksen tarve on huippuosaaajat, ei paikka voi olla alueella missä huippuosaaajia ei ole tarjolla - tai sitten toimipaikan alueella pitää olla jotain sellaista mikä vetää osaaajia puoleensa. Nykyteknologia ei vaadi ns. toimistotyötä. Työntekijä voi tehdä työnsä sellaisessa ympäristössä, jonka kokee olevan työlleen tehokkainta. Mekaaninen työ, esimerkiksi koneistus on pakko tehdä tehtaassa, mutta esimerkiksi suunnittelutyö voidaan tehdä missä vain, kunhan soveltuvat välineet ovat saatavilla. Mikäli toiminta ei vaadi tekijöiltään erityistä osaamista, voi toimipaikka sijainti olla huomattavan paljon vapaampi. Perusbulkkituotanto voidaan tehdä alueella mistä löytyy soveltuvan ammattikoulutuksen saanutta henkilöstöä.

Suomalainen yhteiskunta muuttuu koko ajan entistä korkeammin koulutetuksi. Hallitusten tavoitteena on saada puolet väestöstä korkeakoulutetuksi. Tämä tulee vääjäämättä muuttamaan suomalaisen teollisuuden rakennetta entistä teknologisemmaksi. Matalan jalostusarvon tuotanto tulee todennäköisesti enenevissä määrin siirtymään matalamman kustannustason maihin. Tällä hetkellä metalliteollisuuden alihankintaa tehdään paljon Virossa, Puolassa ja Latviassa. Tämä on jo johtanut siihen, että ns. kädentaitoja osaavista työntekijöistä alkaa olla pula. Eläköityminen ja syntyvyyden lasku tulee vuosien saatossa vielä vääristämään tätä tilannetta, sillä aina tullaan tarvitsemaan koneiden operaattoreita.

Korkean teknologian yritykset sijoittuvat yleensä lähelle yliopistoja tai tiedekeskittyimiä. Näistä voidaan helpoiten etsiä alan huippuosaajia. Myös yliopistojen tarjoamat tutkimuspalvelut helpottavat yrityksen arkea. Usein teknologiset start-up-yritykset sijaitsevat lähellä yliopistoja, sillä niiden yrittäjät ja / tai rahoittajat ovat suurelta osin kytköksissä yliopistoihin. Tiedon kasautuminen pienelle alueelle lisää Lucasin (1988) mukaan sosiaalista toimintaa. Näin erialojen ihmiset tutustuvat toisiinsa ja hiljaista tietoa jaetaan. Tämä toiminta kohottaa alueen arvostusta ja samalla yritykset haluavat tulla alueelle. Korkeasti koulutetut ihmiset ovat valmiimpia ostamaan palveluita ja kehittämään omaa elinympäristöään. Toisaalta menossa oleva digiloikka mahdollistaa tietotyön tekemisen lähes missä vaan, kunhan digitaaliset yhteydet ovat riittävän hyvät. Varsinkin tietotekniset työt voidaan tehdä etätyönä.

Matalamman teknologian yrityksille ja massatuotantoa tekeville yrityksille on tärkeää saada järkevän hintaista tuotannon osaavaa henkilöstöä. Silloin alueellinen ammatillinen koulutus ja sen alueelle räätälöidyt koulutukset ovat ratkaisevassa asemassa. Kouluttajan on myös kyettävä yhdessä työvoimapalveluiden kanssa reagoimaan nopeasti alueellisiin työvoimatarpeisiin. Yritykset ostavatkin usein koulutuksen järjestäjiltä omiin tarpeisiinsa räätälöityjä ammattikoulutuksia. Tällöin henkilöstön tarvetta on enemmän, yleensä yli kymmenen henkilöä. Alueen väestötiheydelläkin on merkitys - harvaan asutulta alueelta ei välttämättä löydy riittävästi saatavissa oleva työvoimaa. Myös alueen elinkustannukset vaikuttavat työvoiman saantiin. Massatuotannossa työntekijöiden palkkataso ei voi olla kovinkaan korkea, joten asumisen kustannukset pitää olla balanssissa saatavaan palkkaan. Tästä johtuen usein miten matalamman tulotason tehtaot sijaitsevat kauempana alueellisista keskuksista, kun korkean teknologian, ja samalla korkeamman tulotason yritykset ovat yleensä kasvukeskuksissa.

Tänä päivänä perheen etsiessä asuinpaikkaa, pitää yleensä molemmille puolisoille löytyä mielekästä työtä. Työntekijöistä kilpailluilla aloilla, kuten tutkimuksessa olevien yritysten koneistajat, ollaan valmiita kilpailemaan hyvistä tekijöistä. Tällöin tulee varmasti tilanteita, joissa joudutaan miettimään, miten löydetään alueelta töitä puolisolle. Pienillä yrityksillä harvoin on mahdollisuutta suoraan tässä auttaa, mutta yrittäjien verkostoista yleensä löytyy hiljaista tietoa mistä töitä voi kysyä.

2.4 PAIKKATEORIA YRITYKSEN TOIMINNAN MUKAAN

Yrityksen valmistama tuote voi olla määräävä tekijä yrityksen toimipaikan sijainnille. Tutkimuksessaan Campi ja muut (2002) totesivat T&K-valtaisten teollisuuden alojen pyrkivän sijoittumaan lähelle suuria kaupunkeja. Suurista kaupungeista löytyy hyvin osaavaa ja innovatiivista henkilöstöä. Tosin elämisen laatutekijät ovat jossain määrin siirtäneet toimintoja pienemmille paikkakunnille. Myös etätyö vauhdittaa tätä muutosta. Floridan (2002) mukaan luovaa työtä tekevät omaavat kalvinistisen työmoraalin ja hedonistisen elämän tyylin. Tästä johtuen, pienemmilläkin paikkakunnilla on paljon tarjottavaa korkean teknologian yrityksille. Luonto ja siihen liittyvät mahdollisuudet ovat usein kilpailuvaltteja työntekijöistä kilpailtaessa.

Myös tuotteen elinkaaren mukaisesti voidaan määrittää yrityksen toimipaikka. Korkeamman teknologian tuotteiden suunnittelu ja testaus keskittyy yliopistojen läheisyyteen. Itse tuotanto voi sitten sijaita missä päin maailmaa tahansa. Tuotteen elinkaaren mukaisesti siirrytään kauemmaksi tuotteen lähtöpisteestä lukien. Kehitysvaiheessa tarvitaan yleensä vähemmän tuotannon neliöitä ja siksi tilan hinta ei ole ratkaiseva tekijä. Tuotteen siirtyessä massavalmistukseen, alkaa aktiivinen kulujen karsiminen. Tilat, toimilaitteet ja työvoima pitää saada

toimivaan balanssiin suhteessa tuotteesta saatavaan hintaan. Tämä yleensä tarkoittaa siirtymistä kauemmaksi kasvukeskuksista.

2.5 PAIKKATEORIA KESKITTYMÄN MUKAAN

Toimipaikan valinta yrityskeskittymän seurauksena on usean yrityksen sijainnin pääperuste. Lähellä sijaitsevat saman alan yritykset tukevat toisiaan, luovat uutta työtä alueelle. Carlton (1983) on todennut paikkatekijäanalyysissään yrityskeskittymän olevan merkittävä tekijä paikan valinnassa. Suomessa puhelin- ja mobiiliteknologian voimakas kasvu 90-luvulla loi useita teollisia keskittymiä. Hyvänä esimerkkinä tästä on Pohjois-Pohjanmaan eteläinen alue. Alan sopimusvalmistajia sekä koneistus- että ohutlevytuotannossa on ja oli useita. Alasta tuli merkittävä työllistäjä alueella. Kun tuotannot kasvoivat riittävän suuriksi, alueelle kannatti investoida perustuotantoa tukevia yrityksiä. Näin alueen yritys rakenne hiljalleen monipuolistui. Sopimusvalmistajan kasvaessa riittävä isoksi, alkaa toiminnan selkeyttäminen. Keskitytään päätuotteeseen ja hankitaan toisarvoiset palvelut alihankkijoilta.

Jos yrityksessä on vahva tuotekehitystoiminta, yritys sijaitsee usein miten isommassa kaupungissa. Lähellä sijaitsee korkeakoulu ja usein teknologiakylä. High tech- yritykset vetävät toisiaan puoleensa, vaikka ei toimisikaan samalla toimialalla. Henkilöstön osaamiselle on suuret vaatimukset. Näin syntyy voimakasta osaamisen keskittymistä. Keskittymissä myös eri toimialoilla toimivat ihmiset ruokkivat tiedoillaan toisia. Tietoa ja erilaisia ajatuksia siirtyy.

Saman alan työpaikkojen keskittyminen vaikuttaa myös työvoiman saatavuuteen. Paljon saman alan työpaikkoja mahdollistaa ammatillisen koulutuksen keskittämisen työnantajia palvelevaksi. Myös erilaisten työvoimapolitiittiset palvelut täsmäkoulutuksineen

mahdollistuvat helpommin. Isot keskittymät tuovat kuitenkin samalla myös työvoimaongelmia, suurta tarvetta ei välttämättä voida tyydyttää.

Kaupunkien kaavoituspolitiikalla on suuri merkitys keskittymien syntymisessä. Lähes jokaisen kaupungin ja kunnan kaavoituksessa on varattu selkeät alueet teollisuuden käyttöön. Kaavoituksella voidaan ohjata eri toimialoja samoille alueille ja näin sekä kaavoittaja että yrittäjä saa keskittymän edut käyttöön.

3. TEKNOLOGIA- / TEOLLISUUSPUISTOT

Tässä luvussa tarkastellaan käsitettä teknologia- tai teollisuuspuisto ja sen roolia mikroyrittäjän arjessa. Tutkimuskohteena on kaksi eri lähtökohdista perustettua teollisuusaluetta. Puistoista voidaan käyttää myös nimeä teknologia- /teollisuuskylä. Teknologiassa hyvin kehittyneistä alueista käytetään nimeä tiedepuisto.

3.1 TEORIA

Teollisuusalueiden keskittyminen alkoi jo teollistumisen alkuaikoina, ja teollisuus keskittyi kohteisiin mistä voitiin saada energiaa tuotantoon. Yleensä paikat olivat lähellä jokia, jotka voitiin padota ja saada vesivoimaa koneistojen energialähteeksi. Hiili ja muut energialähteet vapauttivat sidoksen jokien energiasta ja teollisuus pääsi levittymään vedettömille alueille. Sähköverkkojen laajeneminen helpotti lisää teollisuuden levittymistä.

Nyky aikaisten teollisuus-, teknologia- ja tiedepuistojen kehittyminen alkoi toisen maailmansodan aikoihin 1940-luvulla. Puistot sijoituivat pääosin yliopistojen läheisyyteen, mutta on niitä syntynyt merkittävien teollisuusyritysten läheisyyteenkin. Maailmalla tunnettuja yliopiston läheisyyteen syntyneitä alueita on esimerkiksi Piilaakso San Franciscon lähellä Kaliforniassa ja Cambridgen puisto Englannissa. Suomessa tunnettuja ovat esimerkiksi Espoon Otaniemi ja Oulun Technopolis. Teollisuusyritysten vaikutuksesta syntyneitä ovat esimerkiksi Toulousessa Airbusin tehtaan ympäristö ja Suomessa Espoon Keilaniemen alue ja Aviapolis Helsinki-Vantaa lentokentän ympäristössä.

Teknologia ja teollisuuspuistojen perustehtävänä on tuottaa innovaatioita, tarjota optimaalinen yrittäjyysympäristö yrityksen kasvuun ja kehittymiseen, tarjota alusta tietojen vaihtoon ja innovoida (Rodríguez-Pose ja Hardy, 2014). Kansainvälisen tiedepuistoyhdistyksen (IASP 2012) mukaan puistoilla on kuusi päätehtävää:

1. Stimuloida tietoa ja teknologiaa yritysten ja yliopistojen välillä
2. Muodostaa yhteys yhtiöiden, yrittäjien ja tutkijoiden välille
3. Edistää innovaatioiden, luovuuden ja laadun kulttuuria
4. Keskittyä yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin sekä ihmisiin
5. Avustaa uusien teknologiayritysten perustamisessa
6. Avustaa teknologiayritysten ja tutkimuskeskusten maailmanlaajuisen verkostojen luomisessa

Puistoihin sijoittuvat yritykset ovat usein korkean teknologian yrityksiä. Toiminnan alkuvaiheessa puiston organisaatio auttaa yrittäjää yrityksen alkuvaikeuksissa. Yrittäjä tarvitsee hyvin monenlaista tietoa yrityksensä perustamisvaiheessa, miten hoidat rahoituksen, tuotekehityksen tarpeet, suhteet markkinoihin, suhteet sopimusvalmistajiin, suhteet alihankkijoihin. Puistoissa on aina vastaavassa tilanteessa olevia muita yrityksiä ja yrittäjien keskittymä helpottaa tiedon jakamista ja sen etsimistä. Yleensä puistoissa on joko puiston omia organisaatiota tai kunnallisia organisaatiota avustamassa yrittäjiä. Kuten IASP:n listauksesta huomataan, puistot ovat teknologisen toiminnan mahdollistajia.

Kunnissa alueita kaavoitetaan teollisuusalueiksi. Tällaisia alueita ei useinkaan voida kutsua teollisuuspuistoiksi. Harvoin pienemmillä alueilla on mitään omaa hallinto-organisaatiota, mitä voidaan pitää yhtenä kriteerinä, jotta aluetta voidaan nimittää teollisuuspuistoksi. Alueet yleensä sijaitsevat kuntakeskuksien laitamilla ja niillä sijaitsee muutamia aluetta palvelevia yrityksiä. Jotta näillä alueilla olisi

mahdollisuutta kehittyä teollisuuspuistoiksi, pitää alue saada kiinnostavaksi, itseään ruokkivaksi kokonaisuudeksi.

3.2 NIVALAN TEOLLISUUSKYLÄ

Nivala on tuotannoltaan yksi Suomen suurimmista maatalouspitäjistä. Kunnan elinkeinorakenteesta on pitkään ollut yli puolet maa- ja metsätalousvoittoista. 70-luvun alkupuolella kunnan päättäjät käynnistivät suunnittelun Kehitysaluerahasto Oy:n tukeman teollisuuskylän perustamisesta. Samaan aikaan Suomessa vastaavia hankkeita oli useita ja yhteensä 10 hanketta sai valtion rahoitusavun perustettaville teollisuuskylille. Nivalan etuina oli logistisesti hyvä sijainti kahden kantatien varressa ja rautatie. Myös alueella sijaitseva ammattikoulu ja aikuiskoulutuskeskus olivat ratkaisevia tekijöitä hankkeessa. Ammatillisen koulutuksen rooli tarvittavan työvoiman kouluttajana on osoittautunut hyvin ratkaisevaksi tekijäksi, ja oppilaitokset ovat reagoineet nopeasti kulloiseenkin koulutustarpeeseen.

Teollisuuden nousu kaupungiksi muuttuneessa Nivalassa on ollut nopeaa. Nyt elinkeinorakenteessa alkutuotannon osuus on alle 15 prosenttia ja teollisuuden noin 30 prosenttia. Tulevaisuuden näkymät teollisuuden osuudesta vaikuttavat hyvin vakaalta. Teolliset työpaikat ja palvelut tulevat jatkossakin hieman kasvamaan alkutuotannon kustannuksella.

Teollisuuskylän kasvun edellytyksenä on ollut asialle myönteiset maanomistajat. Maapohjaa on saatu hankittua järkevästi kulloiseen tarpeeseen. Myös kaupungin poliittiset päättäjät ovat ymmärtäneet teollisuuskylän aseman kaupungin hyvinvoinnin kannalta. Teollisuuskylässä olevien työpaikkojen kasvu on ollut hallittua. Parin ensimmäisen toimintavuoden aikana saavutettiin sadan raja ja nyt noin

40 vuotta myöhemmin työpaikkoja on yli 1000, mitä voidaan pitää erinomaisena saavutuksena noin 10 000 asukkaan kunnassa. Nivalan teollisuuskylä onkin parhaiten menestynyt silloisen kehitysalue II:n päätöksellä perustetuista teollisuuskylistä. Alueen kehitys on turvattu tulevaisuudessakin. Uusia alueita on hankittu ja kaavoitettu teolliseen käyttöön. Hallinnollisesti teollisuuskylä on Nivalan kaupungin omistama tytäryhtiö. Tämä helpottaa yhtiön toimintaa, sillä kankea kuntabyrokratia ei hidasta päätöksen tekoa.

Nykyään teollisuuskylän päärooli on toimitilojen rakentaminen ja vuokraaminen alueen yrittäjille. Teollisuuskylän organisaatiosta löytyy myös elinkeinopalveluita ja kehityshankkeita tuottavat yksiköt. Koulutus ja opastus onkin noussut hyvin tärkeään rooliin yrityksen menestyksen kannalta. Mikroyrittäjillä ei aina ole aikaa ja / tai osaamista yrityksen kehittämisessä, ulkomaankaupassa tai taloudenhallinnassa. Yritysten markkinoinnissa teollisuuskylän organisaatiolla on merkityksensä. Erilaiset tutustumis- ja messumatkat ovat tärkeitä tapahtumia oman toiminnan kehittämisessä ja markkinoinnissa. Yrittäjillä on harvoin riittävästi aikaa ja tietoa, miten kaiken voisi järjestää. Teollisuuskylällä on tässä merkittävä organosojan rooli.

Yhteistyö Oulun Yliopiston kanssa on tuonut alueen metalliteollisuutta palvelevaa tutkimusta. Organisaatio on rohkeasti panostanut uuteen tekniikkaan ja, samalla luonut alueella paljon kaivattuja korkeakoulutettujen työpaikkoja. Tutkimus on tuottanut paljon tietoa uusista tuotantoteknologioista, lasertekniikasta ja 3D-tulostuksesta. Yhteistyö on myös tuonut alueen paljon kaipaamia korkeakoulutettujen työpaikkoja. Tutkimuspalveluiden laitteissa on useita alueen yrityksiä osaomistajina ja tämä yhteistyö luo lisää osaamista ja halua itse investoida uuden teknologian tuotantomenetelmiin yrityksen tarpeisiin räätälöitynä. Tästä esimerkkinä on yksi Suomen nykyaikaisimmasta ja tehokkaimmista laserleikkuulinjastoista, joka on yhdellä

osakasyrityksellä. Tutkimusorganisaatio myös palvelee yrityksiä yhteistyökumppanina. Tutkimuksen ohella, tutkimuslaitteita käytetään esimerkiksi tuotteiden mittaamisessa ja 3D-tulostinta yritysten tuoteprotojen valmistuksessa.

3.3 IIN TEKNOLOGIAKYLÄ

Ii on kunta noin 30 kilometriä Oulusta pohjoiseen vilkkaan valtatie 4 varrella. Kunnan sijainti sanelee paljon alueen teollisuudesta, kaikki on jollain tavalla kytköksissä Ouluun ja Oulun teollisuuteen. Teollisuuden kilpailutilanne alueella on kova. Kuntaliitosten vaikutuksesta, Oulu kaupunkina on pinta-alaltaan iso ja kaupungin alueelta löytyy useita teollisuuden kaavoitettuja alueita. Lisäksi Oulun eteläinen alue on viimevuosina voimakkaasti panostanut alueen kehitykseen.

Iin teollinen kehittyminen nopeutui Oulun alueen mukana Nokian tietoliikennebisneksen mukana. Iihin perustettiin Ii-laakso niminen teollisuusalue. Alueen kehittymisen kannalta tärkein oivallus oli rakentaa elektroniikkateollisuudelle soveltuvat puhtaat tilat. Tarpeiden muuttuessa tiloja sittemmin muutettu muuhun käyttöön. Tietoliikennebisnes on kehittynyt langattomaan suuntaan. Suomen ensimmäinen 5G-tietoliikenneverkko ja teollisen internetin tutkimusympäristö on vaatinut tilojen kehittämistä nykyisiä vaatimuksia vastaavaksi. Tällaisella nopealla reagoinnilla Iin teollisuus kehittyy ja luo uusia suhteita alueen yrityksille.

Logistisesti Ii on hyvällä paikalla, sillä kunnan halkaisee valtatie E75 ja junarata. Lähin syväsatama on Oulussa. Rahtin kuljetuksen kannalta sijainti on hyvä. Rahtia viedään paljon pohjoiseen ja hyvin usein vähemmän etelään. Tällöin rahdille on yleensä halvempaa tilaa tarjolla. Logistiset kustannukset pysyvät yrityksille edullisina. Junarata palvelee myös hyvin isompien massojen kuljetuksessa.

4. SOSIAALISET VERKOSTOT

Tässä luvussa tarkastellaan mikroyrittäjien sosiaalisten verkostojen vaikutusta sekä yrittäjyyteen että yrittäjän jaksamiseen.

4.1 TEORIA

Yrittäjän sosiaalisilla verkostoilla on monta tehtävää. Verkostojen pitää helpottaa yrittäjän arkea sekä yrityksen kannalta että yrittäjän jaksamisen kannalta. Ammatillisista verkostoista yrittäjä hakee apua ja tietoa useisiin yrittäjän arkeen liittyviin kysymyksiin kuten esimerkiksi työvoiman etsimiseen, työntekijän työhistorian selvittämiseen, yrittäjien välisen yhteistyön selvittämiseen ja niin sanottuun alan hiljaiseen tietoon. Yrittäjän jaksamisen kannalta ei bisnekseen liittyvät verkostot ovat henkisen hyvinvoinnin kannalta hyvin tärkeitä. Arkisesta työstä pitää pystyä irrottautumaan, jotta työssä jaksaa.

4.1.1 AMMATILLISET VERKOSTOT

Yrittäjäksi aikovalla pitää olla ennen yrityksen perustamista ammatillinen verkosto. Yrittäjäksi aikovalla pitää olla omalle liikeidealle ostajat valmiina, jotta yrityksestä saadaan kannattava. Myös mahdolliset materiaalien hankinta-, rahoitus- ja yhteistyökanavat pitää olla ainakin jollain tasolla valmiina. Usein yrittäjäksi aikova työskentelee saman alan yrityksessä ja samalla näkee miten ”homma toimii”. Yritys aloitetaan usein pienellä organisaatiolla, ja siksi on usein mahdotonta osata / tietää kaikkea yrityksen pyrittämisestä. Yrittäjä saa ammatillisista verkostoista apua useisiin arkipäiväisiin ongelmiin.

Kalajokilaakson alueen teollinen kehitys kasvoi huomattavasti Nokian sopimusvalmistuksen myötä. Usean yrityksen yrittäjä on uransa alkuvaiheessa ollut palkkatyössä muutamalla isolla

sopimusvalmistajalla. Isolla sopimusvalmistajalla ei aina ole valmiuksia tehokkaaseen toimintaan kaikilla tuotantosektoreilla. Toimintojen karsiminen antaa mahdollisuuksia uusille yrittäjille. Tällä tavalla alueelle on syntynyt muutamia isoja alan toimijoita. Näiden uusien toimijoiden tilanne on kehittynyt samalla kaavalla kuin alkuperäisen toimijankin - toimintoja on kehitetty ja ylimääräisiä rönsojä karsittu. Näin on saatu lisää alan yrittäjiä alueelle. Verkostossa yrittäjät ovat erikoistuneet jollekin tietylle toimintasektorille ja kehittäneet omaa osaamistaan siinä. Yhteistyöverkostojen avulla yrittäjät ovat yhteistyössä jakaneet saatuja töitä, kun oma osaaminen tai kapasiteetti ei ole riittänyt. Myös yhteistyössä toteutettu markkinointi on lisännyt alueen tunnettavuutta. Kalajokilaakson alueella voidaankin sanoa metallin koneistuksen suuremmassa mittakaavassa alkaneen yhden yrittäjän perustaessa oman yrityksen. Kaikilla muilla toiminnassa olevilla koneistusyrittäjillä on jonkinlainen sidos tähän yhteen yritykseen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saamisessa ammatilliset verkostot auttavat. Verkostot alueen ammatillisiin kouluttajiin tuottavat mahdollisuuksia koulutuksessa oleville henkilöille sekä harjoittelun, että kesätöiden parissa. Myös työvoimapolitiittisia koulutuksia yrittäjät voivat toteuttaa yhteistyössä. Työntekijöitä palkattaessa, yrittäjä yleensä tarkastaa hakijan ammatillisen osaamisen taustat. Jos toimitaan pienellä alueella, hakijan tiedot ja taidot on helppo selvittää.

Yrityksen pääoman hankkimisessa verkostoilla on tärkeä merkitys. Harvalla yrittäjällä on omaa rahaa riittävästi yrityksen alkutaipaleella, joten lainapääomaa pitää hankkia. Myös toimivan yrityksen tuote- tai tuotannonkehitys vaatii pääomaa, jota normaali päivittäinen toiminta ei välttämättä tuota riittävästi tuotekehitykseen. Hyvin usein tarvitaan pankkilainaa tai riskisijoittajia kehitystyöhön. Sijoittajien hankinnassa verkostoilla on suuri merkitys ja pankkilainaankin tarvitaan vakuuksia,

joita ei välttämättä yrityksen taseesta löydy. Tällöin verkostot sijoittajiin tai heidän lähipiiriinsä, ovat tärkeitä.

Yrittäjäverkostojen merkitys on suuri niin sanotun hiljaisen tiedon siirtämisessä yrittäjältä toiselle. Aina ei tarvitse olla saman alan yrittäjä, jotta hiljaisella tiedolla olisi merkitystä omalle yritykselle. Yrittäjät oppivat urallaan tiedostamaan oman toiminnan kannalta tärkeät sopimusvalmistajat, alihankkijat, tavarantoimittajat tai materiaalien toimittajat ja muut oleelliset sidosryhmät. Kaikkea ei voi heti tietää ja muiden yrittäjien kokemuksista on aina hyötyä. Toimivissa verkostoissa tätä hiljaista tietoa voidaan välittää muille samassa tilanteessa oleville yrittäjille. Silloin kun ei olla keskenään kilpailutilanteessa, voidaan tietoa jakaa. Myös yrityskummien kautta yrittäjä voi saada omaa arkea helpottavaa tietoa. Yrityskummit ovat joko entisiä yrittäjiä tai vielä yrittäjänä olevia henkilöitä. Yrityskummitoimintaa organisoidaan yleensä yrittäjäjärjestöjen kautta. Yrittäjäjärjestöt ovatkin usein hyviä lähteitä hiljaisen tiedon levittämisessä.

4.1.2 MUUT VERKOSTOT

Yrittäjän jaksamisen kannalta on välttämätöntä välillä päästä kokonaan irtautumaan päivittäisestä rutiinista. Yrittäjä ei useinkaan vietä lomaa kuten palkkatyössä olevat. Myös keskustelukumppanit sekä ammatillisissa asioissa, että vapaa-aikaan liittyvissä asioissa lisää yrittäjän jaksamista. Näillä varsinaiseen työhön kuulumattomilla verkostoilla ei välttämättä ole suoria vaikutuksia yrityksen toimintaan, mutta toissijaisesti voivat auttaa yrittäjän arkea. Erilaisissa yrittäjäyhteisöissä ja yrittäjäjärjestöissä voidaan keskustella omaa mieltä painavista asioista samalla tavalla ajattelevien ihmisten kanssa. Kuten keskittymisissäkin, ei keskustelukumppanin tarvitse toimia samalla toimialalla, omat kokemukset samoista mieltä painavista asioista riittää.

5. TUTKIMUSMETODOLOGIA

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen metodologiaa ja kuvataan tutkimusta mahdollisimman tarkasti, jotta lukijalle välittyy ymmärrys tutkimuksen kulusta ja tutkimuksen käytetyistä metodeista. Ensin tarkastellaan tutkimuksen strategiaa ja käytettyjä metodeja ja kuvataan yksityiskohtaisesti tutkimusprosessin kuvaus. Lopuksi arvioidaan työn reliabiliteettia ja validiteettia.

5.1 TAPAUSTUTKIMUS TUTKIMUSSTRATEGIANA

Tämän työn tarkoituksena on selvittää millä perusteella mikroyrittäjä valitsee toimipaikkansa. Työn luonteen vuoksi tapaustutkimus on soveltuvimman tutkimusstrategiaksi kartoittavan luonteen vuoksi (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2008, 134). Tapaustutkimus pureutuu sen hetkiseen tilanteeseen todellisessa tilanteessa, jota tutkija ei voi keinotekoisesti järjestää (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen ja Saari 1994, 11). Tapaustutkimuksen määritelmässä usein painotetaan tapauksen tiettyyn rajalliseen kokonaisuuteen (Syrjälä et al. 1994, 11).

Tapaustutkimusta pidetään usein laadullisena tutkimusmenetelmänä. Nimitän laadulliseksi tutkimukseksi kaikkea, mitä jää jäljelle, kun numeroaineistot ja tilastolliset menetelmät jätetään laskuista, toteaa Töttö (Töttö 2000). Määrällistä dataa voidaan kuitenkin myös hyödyntää tapausta tutkittaessa, ja siksi tapaustutkimus voidaan nähdä myös tutkimuksen lähestymistapana tai strategiana. Tutkimuskysymykset, tavoitteet sekä tarkoitus vaikuttavat aineiston analysoinnissa käytettyihin metodeihin. (Saarela-Kinnunen & Eskonen, 2001) toteavatkin ettei tapaustutkimus ole menetelmä, vaan lähestymistapa ja näkökulma todellisuuden tutkimukseen. Tavoitteena on löytää kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä (Saarela-Kinnunen & Eskola, 2001). Tapaustutkimuksen kohteena voi olla yksittäisiä

kohteita, ihmisiä, yrityksiä, kuntia tai isompia kokonaisuuksia, esimerkiksi ihmisryhmiä.

Tämän tutkimuksen kohteena on maaseutualueella, Kalajokilaaksossa toimivia metallialan mikroyrittäjiä sekä kaksi kunnallista organisaatiota. Kohteet edustavat tyypillisiä alansa edustajia eli vastaavia kohteita löytyy kaikkialta Suomesta. Tutkimuksen aineisto kerätään haastatteluilla. Saatu aineisto käsitellään teemoittelulla ja tyypittelyllä. Havainnot nidotaan teemoihin.

Tapaustutkimusmenetelmä mahdollistaa myös induktiivisen päättelyn. Tutkijalla on tutkimuksen aiheesta jonkinlainen lähtöymmärrys, mutta tämä saattaa muuttua tutkimuksen edetessä. Tutkimus tuonee esiin uusia hypoteeseja, käsitteitä ja yleistyksiä. Tämä tutkimus on luonteeltaan deduktiivinen, mutta mahdollisuus on aineiston myötä myös induktioon. Tällä mahdollistetaan näkökulmat ja asiat, joita ei ole aikaisemmin esitetty kirjallisuussosiossa.

5.2 KVALITATIIVINEN TUTKIMUSMENETELMÄ

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella saadaan syvällistä tietoa haastateltujen perusteista ja vaikutteista kyseltävään asiaan. Tutkimuksen tarkoituksen on ymmärtää aihe, asia tai ongelma haastateltavan näkökulmasta. Laadullinen tutkimus kuvailee kohdetta, mutta ei ennusta sitä. Laadullinen tutkimus on luonteeltaan syvällistä ja sen avulla opitaan ymmärtämään tutkittavaa aihetta. Laadullisen tutkimuksen avulla voidaan tutkittavasta aiheesta määritellä hypoteesi ja sen jälkeen kvantitatiivisin menetelmin todistaa hypoteesin pätevyys tai virheellisyys.

5.3 HAASTATTELUT

Tutkimuksen aineisto kerättiin haastatteluilla. Toimipaikkaa koskevat haastattelut tehtiin kolmessa Nivalan teollisuuskylässä toimivassa yrityksessä ja kahdessa Teollisuuskylän ulkopuolella toimivassa yrityksessä.

Taulukko 2 Haastatellut yritykset

	Yritys 1	Yritys 2	Yritys 3	Yritys 4	Yritys 2
Toimiala	Koneistus	Koneistus	Ohutlevy	Koneistus	Hitsaus
Perustettu	2009	2012	2009	2004	2005
Henkilöstö	5	4	1	5	11
Liikevaihto	0,9 M€	1,2 M€	0,8 M€	0,6 M€	3,1 M€
Sijainti	ulkop.	ulkop.	teol.kylä	teol.kylä	teol.kylä

Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna eli valmiin teemallisen haastattelurungon (liite 1.) avulla ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Teemahaastattelun etuna on se, että haastattelussa voidaan tarkentaa ja syventää kysymyksiä haastateltavien vastauksiin perustuen (Tuomi, Sarajärvi, 2018). Tarvittaessa rungosta poikettiin teemaan liittyvillä lisäkysymyksillä.

Haastattelurunko koostui kuudesta eri teemasta ja jokaiseen kuului vähintään viisi kysymystä. Haastattelun teemat olivat: Yrityksen tiedot, sijoittumiseen vaikuttavat tekijät, bisnekseen liittyvät yritysverkostot, henkilökohtaiset verkostot, mitä puuttuu ja kuntaorganisaation vaikutukset. Teemojen lisäksi kysyttiin tarvittaessa tarkentavia lisäkysymyksiä näkemyksen kattavuuden parantamiseksi. Kysymyksiä oli runsaasti ja ne olivat tarkkoja, jotta voitiin varmistaa haluttujen asioiden esilletulo haastatteluissa.

Teollisuus- tai teknologiakäytä koskevat haastattelut tehtiin väljemmällä rungolla. Haastattelurunkona (liite 2.) oli kaksi teemaa: miten kunnallinen organisaatio auttaa mikroyrittäjää toimipaikan valinnassa ja miten muuten kunnallinen organisaatio auttaa mikroyrittäjää. Tämän lisäksi keskusteltiin yleisellä tasolla mikroyrittäjyydestä suhteessa kuntaorganisaatioon sekä kyseessä olevien teollisuusalueiden syntyhistoriasta ja tulevaisuuden näkymistä. Nämä haastattelut toteutettiin Nivalassa ja lissä.

Teemoitettu haastattelurunko jäsensi aineiston haluttuihin teemoihin. Teemoihin saattoi kuitenkin tulla vastauksia muissakin kysymysvaiheissa, sillä kysymykset olivat saman suuntaisia parissa eri teemassa. Teemoittelu yksinään on hyvin yksinkertainen analyysimenetelmä; teemojen kysymysten vastauksia voidaan helposti verrata haastattelujen kesken.

5.4 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA PÄTEVYYS

Tämän tutkimuksen luotettavuus on suoraan verrannollinen mittari luotettavuuteen. Tutkimusten luotettavuutta kuvataan kahdella termillä: reliabiliteetti ja validiteetti, jotka molemmat tarkoittavat luotettavuutta. Reliabiliteetti ilmaisee mittaus- ja tutkimusmenetelmä toistettavuutta ja validiteetti ilmaisee mittaus- ja tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri tutkittavaa ilmiötä. Reliabelinen tutkimus on tutkimus, jossa saadaan hyvin pitkälle vastaavat tulokset kuin muissakin vastaavissa tutkimuksissa. Validiteetin keskeisin ulottuvuus on, että mittaako tutkimus sitä, mitä sen avulla on tarkoitus tutkia (Metsämuuronen 2006).

Tapaustutkimuksen aineistonkeruussa on kolme periaatetta, joilla voidaan lisätä tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä (Yin 2009). Nämä ovat monipuolisen tutkimusaineiston hyödyntäminen eli triangulaatio, tapaustutkimukseen tietokannan luominen ja todistusketjun ylläpito. Tämän työn aineisto on kerätty haastatteluilla. Haastatteluissa käytetyt lomakkeet ovat työn liitteenä, mutta tietokannan ulkopuoliseen tarkasteluun ei nähty tarvetta. Todistusketjun ylläpidolla tarkoitetaan tarkkaa tutkimusprosessin kuvausta. Tämän avulla ulkopuolisilla henkilöillä on mahdollisuus tutustua tutkijan käyttämään päättelyyn ja tutkimuksen logiikkaan.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan mitata tutkimuksen uskottavuudella - onko saadut tulokset uskottavia tutkimuksen viitekehukseen verrattaessa. Luotettavuutta lisää tutkimustulosten siirrettävyys, eli voidaanko vastaavia tuloksia saada muualla tehdyllä, vastaavan laisella tutkimuksella.

Työn empiirinen osuus toteutettiin haastattelun teemojen mukaisesti. Jotta voitaisiin varmistua siitä, että tutkitaan sitä mitä on tarkoituskin, pidettiin haastattelun teemat sekä teoriaosuuden että vastausten tulkintojen mukana läpi tämän työn. Tulosten esittelyssä on mukana autenttisia haastattelun vastauksia ja nämä toimivat päätelmien tukena. Vastaavia tutkimuksia ei Suomesta löytynyt, joten tulosten oikeellisuutta ei voitu verrata. Omien kokemusten perusteella tulokset ovat kuitenkin yhteneviä, mikäli vastaavissa tilanteissa olevia yrittäjiä haastatellaan toisilla alueilla.

6. TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYYSI

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia ja niiden analyysia. Aineiston keruu toteutettiin haastatteluilla. Haastatteluaineisto käsitellään ja analysoidaan teorian teema kerrallaan. Ensin tarkastellaan paikan valintaan liittyvät tulokset. Tämän jälkeen tarkastellaan kunnallisten organisaatioiden vaikutusta mikroyrittäjän yrittäjyyteen. Viimeisenä tarkastelukohtana on mikroyrittäjän sosiaalisten verkostojen vaikutus mikroyrittäjän arkeen.

6.1 PAIKAN VALINNAN SYYT

Kaikki haastateltavat yrittäjät toimivat metallialalla, kolme koneistaa, yksi ohutlevyalalla ja yksi hitsaa ruostumatonta terästä. Haastateltavista yrityksistä kolme sijaitsi teollisuuskylässä ja kaksi sen ulkopuolella. Yksi toimi omissa tiloissa ja muut vuokratuissa. Jokaisella yrityksellä oli omaan toimintaansa nähden tilaa riittävästi ja tarvetta laajentamiseen ei haastattelun aika ollut. Paikan valinnan syitä tarkastellaan teorian mukaisilla teemoilla.

6.1.1 BEHAVIORISTINEN NÄKÖKULMA

Yhdellä yrittäjällä ei ollut mitään syntyperäistä taustaa paikkakunnalle, kaikki muut ovat asuneet aina alueella. Alueella asuvilla yrittäjillä on hyvin voimakas halu asua ja yrittää alueella, yksikään ei ollut edes miettinyt mahdollisuutta yrittää jossain muualla. Alueen ulkopuolelta tulleella oli hieman sidosta yhtiökumppanin kautta, mutta se ei ollut määräävä tekijä yrityksen toimipaikalle. Useamman yrittäjän toteamus olikin

”Nivalainen haluaa yrittää Nivalassa”.

Yksi yrittäjä halusi työvoimansakin olevan paikallisia sillä heidän sitoutumisensa työhön ja oman kotikylän työpaikkaan, on hänen mielestä parempaa kuin muualta kulkevilla.

"Mielellään palkkaamme töihin vain paikallisia henkilöitä. Lähellä asuvat ja tänne sitoutuneet henkilöt muuttavat paljon harvemmin täältä pois".

Molemmat vastaukset vastaavat behavioristista teoriaa, halua toimia lähellä asuinpaikkaa. Kaikki syntyperäiset Nivalaiset haastatellut ovat hyvin tyytyväisiä alueen sekä ammattiin liittyvistä että vapaa-aikaan liittyviin palveluihin. Ammatillisessa mielessä yrityksen ulkopuolisiin tarpeisiin löytyy lähes kaikki palvelut muutamien kilometrien säteeltä omasta toimipaikasta.

Yksi haastateltavista aloitti yrityksensä oman kotitilansa navetasta. Hän totesikin

"Kun rahaa piti käyttää järkevästi, piti toimitilat saada mahdollisimman halvalla. Mutta tilat pitää kuitenkin olla omat".

Seinien sijaan yrittäjä investoi mieluummin koneisiin ja laitteisiin. Vuokralle hän ei halunnut, sillä

"Jos yritys menee nurin, niin minulle jää ainakin sopivat harrastustilat".

Parin toimintavuoden jälkeen, tilat kävivät pieneksi ja uudet tilat suunniteltiin samaan pihapiiriin. Tähän perusteena oli sama kuin aloittaessakin

”Oma on aina oma ja eipä ole pitkä työmatkakaan (noin 100 metriä)”.

Tämän yrittäjän toimitilat ovat noin kymmenen kilometrin päässä teollisuuskylästä. Tästä yrittäjä ei arjessaan moitetta löytänyt. Lähes kaikki alihankintana teetettävät työt hoituvat teollisuuskylän alueella ja samalla käynnillä (yrittäjä kuljettaa itse materiaalit) tulee hoidettua tarvittavat suhteet muihin yrittäjiin.

Yrittäjän ajatukset omasta toimipaikastaan vastaavat Hayternin behavioristista teoriaa, halutaan toimia ja sijoittaa pääomaa omalle asuinalueelle. Omistamallaan toimitilat, yrittäjä pyrkii varmistamaan omaa tulevaisuuttaan ja mahdollisuutta tehdä muutakin kuin nykyistä työtään. Tämä on yrittäjän oman toiminnan riskinhallintaa ja sijoittamista omaan tulevaisuuteen.

Jokainen haastateltava piti Nivalaa hyvänä paikkana toimia yrittäjänä. Vahvana maatalouspitäjänä ihmiset ovat oppineet arvostamaan työtä ja yrittäjyyttä. Yrittäjää arvostetaan ja yksi haastateltavista totesikin

”Nivala on erittäin yrittäjäystävällinen kaupunki. Yrittäjää arvostetaan sekä viranomaisien että asukkaiden puolelta”.

Tämä toteamus suhteutuu suoraan Hayternin behavioristiseen paikkateoriaan ja paikallisten ihmisten suhtautumisen yrittäjiin ja yrittäjyyteen.

Myös kaupungin panostusta vapaa-ajan palveluihin kiiteltiin. Kunnan kokoon nähden, Nivalasta löytyy erittäin monipuoliset liikuntapalvelut. Yksi haastateltavista totesi

”Hienoa, että kaupunki panostaa liikuntaan. Liikuntaan käytetty aika tuottaa moninkertaisesti enemmän kuin mitä siihen kaupunki on investoinut. Tämä onkin yksi merkittävä syy jaksaa normiarjessa”.

Nivalan kaupunki onkin positiivinen poikkeus vastaavista Suomalaisista kaupungeista, liikuntaan ja liikuntapaikkoihin ollaan sijoitettu paljon. Vapaa-ajan aktiviteettien merkitys huomioidaan myös behavioristisessa paikkateoriassa.

6.1.2 UUSKLASSINEN NÄKÖKULMA

Nivalan logistista paikkaa jokainen yrittäjä piti hyvänä.

”Tänne pääsee ja täältä pääsee helposti ihan minne vaan”

oli jokaisen haastateltavan kommentti sijainnista. Kahden vilkkaan kantatien risteys luo hyvät mahdollisuudet toimivalle logistiikalle. Naapuripitäjän paikka toisena liikenteen solmukohtana myös helpottaa logistiikassa. Jokainen haastateltava piti tätä alueen menestymisen

kannalta elinehtona, tavaroiden pitää liikkua tehokkaasti ja maltillisin kustannuskin. Myös työvoiman liikkumisen kannalta alue on hyvä, liikkuminen on loogista ja nopeaa kodin ja työpaikan välillä. Joukkoliikenne alueella on hyvin vaatimatonta, varsinkin työssäkäyntiä ajatellen. Kaikki liikkuminen perustuukin omiin kulkuvälineisiin. Myös etäisyydet hallinnollisiin kohteisiin ovat lyhyet, teollisuuskylän hallinto sijaitsee teollisuusalueella ja kunnalliseen keskukseenkin on matkaa vähän. Kuten uusklassisessa teoriassa todetaan, toimivat kulkuyhteydet ovat hyvän toimipaikan sijainnin oleellinen tekijä. Hyvät kulkuyhteydet säästävät toiminnan kokonaiskustannuksissa.

Maatalouden jatkuva rakennemuutos helpottaa teollisuuden henkilöstötarpeita. Maatiloilla kasvaneet ovat oppineet työn ja ahkeruuden. Taustoista johtuen, alueen koulutustaso on kuitenkin aika matala. Opinnot usein loppuvat toiselle asteelle, mutta käden taidoilla korvataan puutteet teoretiedoissa. Haastateltavien yritykset ovat aloilla, joissa ei ole välttämätöntä tarvetta korkealle koulutukselle - yleensä riittää ahkeruus ja halu tehdä ja oppia. Jokainen haastateltava pitikin alueen työvoimaa hyvänä.

”Kyllä paikalliset töitä osaa tehdä ja ahkeriakin ovat”,

totesi yksi haastateltava. Tarjontaa työvoimasta on kohtuullisen hyvin. Alueen ikärakenne on keskimääräistä nuorempaa. Muuttotappio tosin hieman heikentää työvoimareserviä, mutta riittävää reserviä kuitenkin on ja yritysten toiminta ei ole työvoiman saannista kiinni. Uusklassisen teorian peruseriaatteena on kustannukset alas – tuotot ylös. Tätä peruseriaatetta tukee alueen työvoimareservi, matala koulutustaso takaa yrityksille järkevän hintaisen työvoiman. Tutkitulla alalla, metalliteollisuudessa, on tosin työvoiman saannissa tietyillä spesifeillä osa-alueilla työvoima pulaa, ja tämä lisää hyvien tekijöiden kilpailua

yrittäjien keskuudessa. Kokonaisuudessa kuitenkin palkkakulut ovat yrityksen kannalta järkevällä tasolla.

Teollisuuskylän pitkäjänteinen kehittäminen on luonut alueen yrittäjille hyvän palveluverkoston. Yrittäjää saa monipuolista apua toimialastaan riippumatta. Vaikkakin alueen kehityksen veturina on ollut metalli- ja puuteollisuus, löytyy paljon muutakin. Tämä tutkimus on tehty metalliteollisuuden näkökulmasta. Haastatellut totesivatkin

”Periaatteessa todella läheltä löytyy kaikki ne palvelut mitä ulkoa tarvitsemme, ainoastaan hinta saattaa joskus viedä homman muualle”.

”Ei häiritse, vaikka hinta muualla olisi hieman kalliimpi, mutta tuosta vierestä homman saa aina nopeasti hoidettua, kokonaisuus ratkaisee”.

Kaikki haastateltujen yritykset ovat mikroyrityksiä, eli kooltaan alle 10 työntekijän yrityksiä. Kulurakenne täytyy olla kunnossa, jotta toiminnan edellytykset säilyvät. Yritykset eivät kuitenkaan pyri perinteiseen uusklassiseen näkökulmaan, kulut alas tuotot ylös. Vuokralla olevat yrittäjät pitivät kiinteistökuluja hieman kalliina, mutta kuitenkin järkevämpänä kuin oman tekeminen. Yksikään haastateltu ei pitänyt näiden tekijöitä ratkaisseena toimipaikan valintaa.

6.1.2.1 KULJETUSTEN VAIKUTUS

Vaikka yksikään yritys ei ole valinnut toimipaikkaansa logistisesta näkökulmasta, on sillä kuitenkin huomattava merkitys yritysten jokapäiväiseen arkeen. Jokaiselle yritykselle tulee ja menee tavaraa

lähes päivittäin. Jokaisella yrityksellä on kuitenkin jonkinlaisia logistisia ongelmia, joko tilojen riittävydessä tai tilojen käytännöllisyydessä.

Omalle kotitontilleen yrityksensä perustaneella kylätie ja oman pihan tilat tuottivat logistista ongelmaa,

”Pienelle kylätielle kun lähes päivittäin tulee kuorma-autoja, niin saattaa siinä naapurit välillä vähän sanoa ikävästikin”.

Oman pihan ongelmista hän totesi

”Täysperävaunurekan kuski saa olla taitava ratinkääntäjä, jos saa tuolla pihalla auton käännettyä takaisin tulosuuntaan”.

Samalla yrittäjällä oli ongelmia myös tarvittavan tuotantoenergian saannin kanssa. Kun toimitilat ovat ei teollisuuskäyttöön kaavoitetulla alueella, ei sinne ole myöskään kunnallista infraa rakennettu teollisuutta silmällä pitäen. Suuria ongelmia tuotti riittävän sähkön syötön saaminen tontille. Nykyaikaiset koneistuskeskukset vaativat vakaan ja tehokkaan virransyötön. Yrittäjä totesikin

”Sähköliittymä kaikkineen oli poskettoman kallis”.

Yksinyrittäjälle logistiikan toimiminen on yrityksen elinehto. Kun kaikki tuotteen tekoon liittyvä toiminta ostetaan sopimusvalmistajalta, täytyy tavaran liikkua suunnitellulla tavalla. Nivalaa yrittäjä pitääkin logistisesti hyvänä paikkana, rekkaliikenne toimii hyvin kahden vilkasliikenteisen kantatien risteyksessä ja junaratakin on vieressä. Myös eri toimijoiden

välillä tiedon pitää liikkua. Tässä suhteessa yrittäjä pitikin sijaintia erittäin hyvänä

”Kaikki yrityksen toiminnan kannalta oleelliset toimijat löytyvät 300 metrin alueelta; suunnittelu, piirtäminen, kokoonpano ja tutkimus”.

Kuorma-autojen puskureita tekevä yrittäjä piti myös aluetta logistisesti hyvänä paikkana. Ainoa suurempi haaste oli riittävän ison pihan puuttuminen. Varustelut ovat usein yksilöllisiä ja mittausta varten pitää auto saada toimipaikalle. Tavarankuljetuksen kannalta paikka on hyvä. Naapuripitäjässä, Ylivieskassa, on rekkaterminaalit, jota kautta kaikki tuleva ja menevä tavara kulkevat. Yrityksen liikevaihdosta noin 30% tulee ulkomaankaupasta ja ulos menevät tuotteet menevät tätä kautta.

Teollisuuskylässä toimiva koneistusyrittäjä myös pitää toimipaikkaansa logistisesti hyvänä. Yrittäjä tarjoaa päämiehilleen monialaista palvelua, ja läheltä löytyy kaikki tähän tarvittavat palvelut. Yrittäjä voi itse kuljettaa tavarat kilometrin säteellä toimiville alihankkijoille. Läheltä löytyy kaikki tarvittavat toiminnot: laserleikkaus, ohutlevytuotanto ja yleisimmät pinnoitukset. Yrittäjä totesikin

”Voimme tarjota päämiehillemme muutakin kuin pelkkää bulkkikoneistusta. Saadaanpa sitoutuneimpia päämiehiä ja omalle työlle lisäarvoa”.

Toinen teollisuuskylän ulkopuolella toimiva koneistusyrittäjä ei ottanut mitään kantaa logistiseen näkökulmaan. Hän totesi vain

”Tilat ostettiin konkurssipesältä ja edellinen yrittäjä toimi samalla alalla. Jos se silloin toimi, miksi ei toimisi nytkin”.

Nykyaikainen tietoliikenne toimii kaikilla yrittäjillä riittävän hyvin. Alueella on toimivat valokuituyhteydet ja 4G-yhteydet. Kaikki haastatellut olivat tähän tyytyväisiä.

Haastateltujen yritysten toiminnassa logistiikan toimivuudella on suuri toiminnallinen ja taloudellinen merkitys. Kuten uusklassisessa teoriassa todetaan, tavoite on saada kustannukset alas. Toiminta-alue on logistisesti hyvä ja tämä antaa hyvät mahdollisuudet kustannustehokkaalle logistiikalle. Tavarankuljetukseen on useita yrityksiä, sekä valtakunnallisia että paikallisia. Kilpailu pitää hinnat ja palvelutason järkevänä. Myös voimakas panostus tietoliikenteen kehittämiseen, sekä 5G että valokuitu, takaa yrittäjille kustannustehokkaan tavan yhteyksien pitämiseen tietoliikenteen kasvavassa maailmassa.

6.1.2.2 TYÖVOIMAN SAANNIN VAIKUTUS

Nivala on väestörakenteeltaan Suomen keskiarvosta poikkeava kunta: alue on ikärakenteeltaan keskimääräistä nuorempaa. Isommassa mittakaavassa Kalajokilaakson alue on kuitenkin lievästi muuttotappioaluetta. Opinnoissaan toiselle asteelle jääneet nuoret kuitenkin haluavat asua alueella, eli työvoiman kannalta tilanne on kohtalaisen hyvä. Kaikki haastateltavat yrittäjät toimivat metalliteollisuudessa ja ala ei tällä hetkellä ole kaikkein halutuin ammattiala. Alueen yrittäjien voimakkaalla panostuksella on alan houkuttavuus saatu lievään kasvuun.

”Olemme yhteistyössä alueen metalliyritysten kanssa suunnanneet työpaikkamarkkinointia peruskoulun kahdeksannella luokalla

oleville. Oppilaat tulevat tutustumaan yrityksiin ja näkevät mitä tämän päivän metalliteollisuus on”.

Alueella on kuitenkin alalle paljon työpaikkoja ja yrityksillä kasvupotentiaalia. Yksinyrittäjää lukuun ottamatta, yrittäjät kuitenkin kokivat uusien työntekijöiden rekrytoinnin olevan hyvin haasteellista. Todellisista alan ammattilaisista käydään kilpailua yritysten kesken ja mikroyrittäjällä on harvoin mahdollisuutta vastata tässä kilpailussa isompia vastaan. Yrittäjät ovatkin koko toiminnan ajan tarjonneet harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja alaa opiskeleville. Tämän tavan he kokivat tuovan parhaan lopputuloksen.

”Jos ammattikoulun opiskelija tulee itse kysymään harjoittelupaikkaa, niin aina sellainen tarjotaan jos suinkin vaan on mahdollista”.

Työvoiman saatavuus ei ollut yhdellekään yrittäjälle merkittävin tekijä oman yrityksen perustamiselle. Yksi yrittäjästä osti osuuden valmiista yrityksestä, jossa työvoimaa oli tarpeeseen nähden riittävästi ja loput aloittivat itsensä työllistäen yksin tai yrityskumppanin kanssa. Toiminnan laajentuessa jokainen on palkannut lisää henkilöstöä.

Järkevän hintainen ja tarpeeseen osaava henkilöstö on yrityksen toiminnan kannalta perusedellytys. Riittävä tarjonta takaa työvoiman saannin ilman kilpailua ja siten työvoimakustannukset kyetään pitämään mahdollisimman matalalla tasolla. Uusklassisen teorian mukaisesti, kulurakenne pidetään matalana.

6.1.3 INSTITUTIONAALINEN NÄKÖKULMA

Teollisuuskylässä toimivat yritykset ovat kaikki kunnallisesta organisaatiolta vuokralla olevissa kiinteistöissä. Teollisuuskylä Oy on rakentanut tilat ja ylläpitää niitä.

Selkeimmin institutionaalisesta näkökulmasta toimipaikkansa on valinnut yksi yrittäjä. Yrittäjä ostaa kaiken sopimusvalmistajilta, alihankkijoilta tai valmiina markkinoilta. Yrittäjän oma toimenkuva on brändin luominen. Yrittäjä toimii hyvin kilpailulla alalla; saunan kiukaiden valmistuksessa ja myynnissä. Yrittäjä itse visioi tulevaisuuden 3 – 5 vuoden periodilla ja pyrkii piirtämään suuntaviivat tuleville tuotteille. Myös tarvittavien osien hankinnan yrittäjä hoitaa itse. Yritys on suurten valmistajien jälkeisessä ryppäässä, pienehköjen toimijoiden luokassa. Yrittäjä kuvaa yritystään

”Yrityksellä pitää olla myyvä ja mielenkiintoa herättävä brändi ja toiminnan visio”.

Varsinaisen toiminnan yrittäjä hoitaa kotoaan, mutta toimistotilat on kuitenkin vuokrattuna alueella sijaitsevasta teknologiatalosta.

”Yritys tarvitsee sopivan virallisen osoitteen jo pelkän uskottavuuden vuoksi. Kotiosoite ei ole myyvä”.

Yrityksen kannalta kaikki toiminnan kannalta oleellinen löytyy hyvin pieneltä alueelta. Tuotannon kannalta suunnittelutoimisto hoitaa tuotteiden mallinnuksen ja tarvittavien valmistuskuvien luomisen, sopimusvalmistaja hoitaa ohutlevyosien valmistuksen ja kokoonpanon. Nämä molemmat toiminnot sijaitsevat samassa rakennuksessa.

Tuotekehitys ja tarvittavat viranomaismittaukset tehdään tätä varten suunnitellussa mittauskontissa viereisellä tontilla ja yhtiön virallinen osoite on viereisessä rakennuksessa. Voidaankin hyvin perustellusti todeta institutionaalisen näkökannan olevat totta.

Jokainen haastateltava koki teollisuuskylän organisaatiolla olevan merkittävä syy oman yrityksen perustamiseen juuri Nivalaan. Vaikka kaikki eivät toiminetkaan teollisuuskylän vuokraamissa tiloissa, koettiin teollisuuskylän antavan hyvät edellytykset yrittämiseen. Jokaisen yrittäjän kanssa on neuvoteltu toimitiloista. Kaksi ulkopuolella toimivaa yrittäjääkin ovat olleet muissa yrityksissä teollisuuskylän alueella, toinen edellisessä yrityksessään ja toinen osaosakkaana uudessa yrityksessä.

Institutionaalisen teorian mukaisesti alueella toimii voimakkaasti alueen metalliteollisuutta tukeva yhteisö, Elme Studio. Elme Studio on Nivalan Teollisuuskylän, Oulun Yliopiston ja paikallisten oppilaitosten yhteinen tutkimuskeskus. Jokaisella yrityksellä on ollut toiminnan jossain vaiheessa omaa tuotekehitystä ja tässä teollisuuskylän ja Oulun Yliopiston yhteiset toiminnat ovat auttaneet. Yrittäjät totesivatkin

”Ilman ELME-studion antamaa tuotekehitystukea ja mittauspalvelua uusien tuotteiden ja / tai toimintojen kehittäminen olisi paljon hitaampaa ja kalliimpaa. Kun se tuosta vierestä löytyy, niin sinne on helppo mennä keskustelemaan omista ideoista ja ongelmista”.

Uusien tuotantoteknologioiden tutkimustyöstä koettiin olevan hieman apua tulevaisuuden kannalta. Laserhitaus ja -leikkaus voisi jossain vaiheessa olla yhdelle haastatelluista tulevaisuuden tuotantotekniikkaa. Myös 3D-tulostus koettiin tulevaisuuden mahdollisuudeksi. Tällä ei tosin ollut vaikutusta toimipaikan valintaan, mutta se koettiin hyvänä lisänä alueen palveluissa.

Paikkakunnalla toimivaan ammattiopistoon oli jokaisella yrittäjällä myönteinen suhde. Yksin yrittäjää lukuun ottamatta jokainen yrittäjä oli ottanut oppilaitoksesta työharjoittelijoita ja koulussa opiskelevia kesätöihin. Yrittäjät kokivat ammatillisen koulutuksen olleen alueen metalliteollisuudelle erittäin tärkeä tekijä. Ikäluokkien pienentyminen ja metalliteollisuuden kiinnostavuuden puutos tuo kuitenkin huolia tulevaisuudessa siitä, mistä jatkossa saadaan ammattitaitoista työvoimaa. Myös naapuripitäjässä olevaa ammattikorkeakoulua ja Oulun Yliopiston sivupistettä pidettiin alueelle tärkeänä. Yksi yrittäjä totesikin

”Jos korkeakouluopiskelijat voivat opiskella lähellä kotiaan, on kynnys muuttaa muualle hieman korkeampi. Ja kun alueelle jää, voidaan ehkä saada lisää paljon kaivattuja korkealle koulutettujen työpaikkoja”.

Institutionaalisessa teoriassa oppilaitosten läheisyys on yksi tekijä toimipaikan valinnassa. Tässä tutkimuksessa yhdellekään haastatelluista oppilaitosyhteyksillä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta oman yrityksen toimipaikan valinnassa.

6.1.4 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUS

Kaikilla haastatelluilla yrittäjillä oli jotain kytköksiä ammatillisissa verkostoissa omaan toimipaikkaan ja sen valintaan. Koneistusyrittäjistä kaksi on ollut samalla työnantajalla aikaisemmassa työvaiheessaan ja kolmannellakin on kytkös kyseessä olevaan työnantajaan. Jokainen on päässyt opettelemaan käytännössä oman ammattinsa ja kun tämä alkuperäinen yrittäjä joutui lopettamaan oman toimintansa, oli uusilla

yrittäjillä riittävät ammatilliset tiedot ja taidot. Työsuhteessa ollessaan he loivat riittävän verkoston mahdollisiin oman työn asiakkaisiin.

Yhden koneistusyrittäjän yrityksen alkuvaiheessa tuotantosuunta oli osittain eri. Haastateltava ei ole yrityksen alkuperäinen perustaja. Yrityksen alkuvaiheessa alkuperäisten yrittäjien isä toimi osaomistajana isossa sopimusvalmistukseen erikoistuneessa yrityksessä. Yrityksellä ei ollut kaikkia tarvittavia toimintoja itsellään. Isän ehdotuksesta perheen kaksi poikaa perustivat yrityksen ja tuotti tarvittavat palvelut. Tällä metodilla yritys toimi pitkään ja yrityksen nykyinen omistaja siirtyi osittain osaomistajaksi yritykseen. Päämiehen tarpeiden hiipuessa alkuperäiset omistajat möivät loput osakkeensa mukaan tulleele yrittäjälle ja yritys vaihtoi tuotantosuunnakseen koneistuksen. Tässä tapauksessa voidaankin sanoa suhteiden olleen erittäin merkittävä tekijä yrityksen aloituksessa.

Yhden haastateltavan yritys tuottaa saunankiukaita. Yritys ostaa valmistuksen sopimusvalmistajalta. Tämän sopimusvalmistajan henkilöstöpäällikkönä toimii yrittäjän vaimo.

”Kotona oli helppoa keskustella miten hommat etenee ja saan samalla sopivasti niin sanottua sisäpiirin tietoa sopimusvalmistajan tilanteesta”.

Yrittäjällä oli tästä sopimusvalmistajasta kokemusta aikaisemmassakin työssään. Näin sekä henkilökohtaiset suhteet että aikaisemmat ammatilliset suhteet vaikuttivat hyvin vahvasti oman yrityksen toimipaikan valintaan.

6.1.5 YRITYKSEN TOIMINNAN VAIKUTUS

Haastatelluista yrittäjistä kolmen toimiala oli koneistuksessa. Jokaisella heistä oli metallialan koulutus ja pitkäkö työkokemus alalta. Heille jokaiselle oli johdonmukaista aloittaa yrittäminen juuri koneistuksen alalta. Yhden yrittäjän veljellä on erittäin hyvin kannattava koneistamo ja he tekevät ammatillista yhteistyötä, hän totesikin

”Tätä on tullut tehtyä ikänsä, eikait sitä muuta osaakkaan”.

Yhden haastateltavan yhtiökumppanilla on koneistamo toisella paikkakunnalla. Hänellä on myös pitkä työkokemus alalta. Yhtiökumppanin kanssa he etsivät sopivaa tilaa mihin voisivat keskittää sorvauksen.

”Toisella paikkakunnalla keskitymme jysintään ja siellä ei ole mahdollisuutta laajentaa tiloja. Tämä paikka soveltuu hyvin sorvaukseen, sillä täällä oli jo hankintavaiheessa soveltuva konekanta”.

Aikaisemmin vastaavaa toimintaa harjoittaneen ja konkurssiin menneen yrityksen tiloista ja konekannasta he saivat omalle toiminnalleen juuri sopivan toimipaikan. Tila oli rakennettu valmiiksi juuri sopivalle konekannalle, joka tuli osittain konkurssipesältä ostettuna. Laajentumisen kannalta tila ei ollut optimaalinen, sillä rakennusoikeutta ei ollut enää jäljellä, mutta mahdolliset laajennustarpeet voitiin toteuttaa yhtiön toisella paikkakunnalla sijaitsevassa toimipisteessä.

Kolmas koneistusyrittäjä tuli olemassa olevaan yritykseen töihin. Yrityksen toimialana oli alkuvaiheessa muovituotteiden valmistus.

Nykyinen yrittäjä tuli yritykseen töihin koneistajaksi. Yritys perusti sivutoimipisteen toiselle paikkakunnalle ja toinen alkuperäisistä omistajista siirtyi sitä johtamaan. Tässä vaiheessa nykyinen yrittäjä osti osan yrityksestä itselleen. Toisen alkuperäisen omistajan kiinnostus yritystä kohtaan alkoi myös hiipua ja hänkin siirtyi toiselle paikkakunnalle. Tässä vaiheessa nykyinen omistaja päätti ostaa loputkin osakkeet itselleen. Yrityksen tuotannosta poistettiin heikommin tuottavat palvelut ja keskityttiin kokonaan koneistukseen. Yrittäjä totesikin

”Vuosien saatossa kasvoin tähän yrittäjäksi. Oli hyvin luonnollista ostaa loputkin osakkeista itselle, sillä muut omistajat asuivat kauempana ja he eivät osallistuneet enää mitenkään yrityksen toimintaan”.

Näiden yrittäjien yritysten perustamistilanteessa toiminnan teorialla on ollut merkitystä, he kaikki halusivat metallialan yrittäjiksi. Teoria ei ole ollut ratkaisevassa roolissa, vaan yhtenä tekijänä kokonaisuudessa.

Kahdella muulla haastateltavalla yrittäjällä ei ollut kommenttia toiminnan mukaan perustuvaan paikan valintaan.

6.1.6 TOIMINNAN KESKITTYMÄN VAIKUTUS

Kalajokilaakson alue on tunnettu metallin sopimusvalmistuksesta. Kolmen kunnan alueelle onkin muodostunut sekä koneistuksen että ohutlevytuotannon keskittymä. Kaikki haastateltavat koneistuksen yrittäjät kokivat tämän keskittymän olevan yksi oleellinen tekijä oman yrityksen perustamisessa. Jokainen yrittäjä koki saavansa kilpailuetua tästä, sillä kaikki toimivat hyvässä yhteistyössä, vaikkakin kilpailevat

osittain samoista asiakkaista. Jokainen yrittäjä oli jakanut töitä mihin omat rahkeet eivät riittäneet, lähialueen muille alan yrittäjille. Yksi haastateltava totesikin

”Parempi pitää hommat omalla alueella kuin päästää ne muualle. Eipähän päämies etsi uusia toimittajia”.

Haastateltavien lisäksi alueella toimii noin kymmenen koneistukseen erikoistunutta yritystä. Vaikka alue sijaitsee suhteellisen kaukana yritysten suurimmista päämiehistä, on alueen yrityksillä vankat markkinat Suomen koneistusbisneksessä. Jokainen haastateltava korosti hyötyneensä tästä. Uusiakin yrityksiä on viimeisen kahden vuoden aikana perustettu.

Metallin keskittymä on helpottanut monen yrittäjän alkutaivalta. Haastateltavat totesivatkin keskittymästä olevan huomattava etu

”Jos meiltä puuttuu jotain materiaalia tai työkaluja, saadaan niitä aina joltain lainaksi, kunnes niitä saadaan itselle”.

Yrittäjillä on hyvä yhteishenki, vaikka kilpaillaankin samoista päämiehistä. Kaikki ymmärtävät yhteistyön tuomat edut. Myös eri toimialojen kanssa tehdään yhteistyötä, sillä tavoitteena on palvella mahdollisimman kattavasti päämiehiä.

Kunnan kaavoituspolitiikalla on tähän keskittymään ollut ratkaiseva vaikutus, teollisuuskylän päätoimialoiksi perustamisvaiheessa valittiin puu- ja metalliteollisuus. Tämä päätös on mahdollistanut yrityksille hyvät edellytykset alueella yrittämiseen. Alueen teollisuusrakennukset

on tehty metalliteollisuutta silmällä pitäen, raskaille koneille on varmasti riittävät kantavuudet ja infrastruktuuri on mitoitettu riittämään.

Jokaisen haastattelun yrityksen taustalla metallin alueellisella keskittymisellä on ollut merkitystä, toisilla enemmän ja toisilla vähemmän. Keskittymä helpottaa jokaisen yrityksen päivittäistä toimintaa; tarvittavat palvelut löytyvät läheltä, apua on helppo saada, samassa tilanteessa olevia yrittäjiä löytyy läheltä. Vaikka keskittymä lisää keskinäistä kilpailua, keskittymä tukee omaa yrityksen toimintaa.

6.2 KUNTAORGANISAATIOIDEN VAIKUTUKSET

Kuntaorganisaatiolla on hyvin vahva vaikutus yrittäjien elämään. Kunta kaavoittaa teollisuudelle toimialueet, vuokraa toimitilat, ohjaa ja opastaa yrittäjän arjessa. Haastattelun tuloksia tarkastellaan sekä kuntaorganisaation että yrittäjän näkökulmasta.

6.2.1 KUNTAORGANISAATION NÄKÖKULMA

Toimiva kunta tai kaupunki tarvitsee yrittäjiä. Kuntaorganisaatiot pyrkivät luomaan yrittäjille mahdollisimman hyvät olosuhteet yrittämiselle, omien mahdollisuuksien rajoissa. Kunnan kaavoittavat ja rakentavat teollisuusalueita kunkin alueen tarpeen mukaisesti. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin kahden erilaisen kuntaorganisaation toimintamalleja ja -tapoja.

Nivalan teollisuuskylä on perustettu poliittisin perustein 70-luvulla, muuttuen tosin markkinavetoiseksi vuosien saatossa. Iin teknologiakylä on perustettu yritysten tarpeiden perusteella, lähinnä markkinavetoisesti. Molempien toimintamalli on samantapainen, tuotetaan nopeaa palvelua yrittäjille ilman kankeaa kuntabyrokratiaa.

Nivalan Teollisuuskylä on oman esitteen mukaan:

”Nivalan Teollisuuskylä on yksi Suomen suurimmista ja elinvoimaisimmista teollisuuskylästä”.

Alueelle on saatu rakennettua hyvin toimiva teollisuuden keskittymä. Vapaata toimitilaa on harvoin tarjolla ja ne vuokrataan nopeasti. Uutta toimitilaa rakennetaan jatkuvasti ja uutta aluetta kaavoitetaan parhaillaan tulevien vuosien tarpeiden varalle.

Kaikki kunnallinen elinkeinoelämän tehtävänhoito on siirretty Teollisuuskylä Oy:n hoidettavaksi. Tämä toimintojen keskittäminen helpottaa yrittäjiä ja yrittäjiksi aikovia palvelujen löytämisessä ja saannin helppoudessa. Uudet yrittäjät etsivät markkinoita rohkeasti myös ulkomailta, varsinkin teknologian alalla.

”Nivalassakin on useita yrittäjiä, jotka heti perustamisvaiheessa valmistelevat tuotteille ulkomaanmarkkinoita. Suomalaiseen itsetuntoon kuuluu vaatimattomuus ja ei olla kovinkaan halukkaita kehuaan omia tuotteita. Tätä varten organisaatiostamme löytyy useita henkilöitä, jotka auttavat yrittäjiä markkinoiden etsimisessä, byrokratian hoidossa ja tarvittavien myyntikanavien etsinnässä”.

Uutena ilmiönä on havaittu sarjayrittäjyys. Yrittäjä ei enää perusta yritystään koko työelämänsä varten vaan on siitä valmis luopumaan.

”Meillä on jo useita yrittäjiä, jotka suunnittelevat yritystään viiden viiva kymmenen vuoden periodilla. Yritys perustetaan, laitetaan toiminta kuntoon ja myydään pois. Tämän jälkeen mietitään uutta yritystä”.

Kaikkiin näihin yrityksen alkutaipaleen ongelmiin Teollisuuskylä Oy pyrkii vastaamaan. Organisaatiosta löytyy usean toimialan

asiantuntijoita ja yrittäjät ja yrittäjiksi aikovat ovatkin ottaneet palvelut hyvin vastaan.

lin teknologiakylään vaikuttaa huomattavasti Oulun ja E75 tien läheisyys. Tie tuo alueelle huomattavia logistisia hyötyjä. Li kuuluu Oulun teolliseen, kaupalliseen ja asutukselliseen alueeseen. Näistä jokaisesta ominaisuudesta käydään kovaa kilpailua alueella, kunnanjohtaja totesikin

”Kilpailemme kovasti sekä Oulun että Oulun eteläisten kuntien kanssa yrityksistä ja ihmisistä”.

Valtatie E75 antaa lille ja sen yrittäjille selkeää näkyvyysetua. Teolliset ja kaupalliset alueet on tarkoituksella kaavoitettu tien läheisyyteen. Näin tiellä kulkevat näkevät aina ohi ajaessaan yritykset. Lin teollisuuden voimakkain kasvuvaihe tapahtui 2000-luvun alussa. Tähän suurimpana tekijänä oli Nokian kasvu. Kunnan kannalta tämä tuotti myös ongelmia sillä,

”Kasvoton pääomasijoittaja on kunnan kannalta vaikea neuvottelukumppani, tilat halutaan omilla ehdoilla ja tuotto maksimoiden. Tämän tyyppiset yritykset tulevat ja menevät puhtaasti tuoton mukaan ja kunnalle saattaa jäädä käteen vaikeasti muokattava kiinteistö tyhjäksi. Riskiä joutuu kuitenkin aina joskus ottamaan”.

Teollista toimintaa lissä on alueen muihin kuntiin verrattuna suhteellisen vähän. Kunta on panostanut 2000-luvulla voimakkaasti vihreään energiaan ja onkin energian suhteen omavarainen. Teollisuutta ei kuitenkaan ole unohdettu, valmiiksi kaavoitettuja tontteja on aina tarjolla. Yhteydet yrittäjien kanssa hoidetaan oman kehitysyrittäjien

kautta ja samalla vältetään paikoin hidas kuntabyrokratia. Yritysten kannalta nopeasti toimiva organisaatio on toimivaksi todettu ratkaisu.

6.2.2 YRITTÄJIEN NÄKÖKULMA

Toimipaikan valinnan kannalta Nivalan Teollisuuskylä Oy:n rooli on tarjota toiminnalle sopivia teollisuustiloja. Haastatelluista yrittäjistä kahden tuotantotilat ja yhden toimistotilat sijaitsevat Teollisuuskylä Oy:ltä vuokrattuna. Omistustilatkin ovat Teollisuuskylältä mahdollisuus lunastaa, mutta harva yrittäjä on tähän ryhtynyt. Vuokraus on ollut hinnaltaan maltillinen ja näin yrittäjän kannalta kokonaisuudessa edullisin vaihtoehto. Yrittäjät ovat kokeneet yhteistyön Teollisuuskylä Oy:n kanssa luontevaksi ja hyvin toimivaksi. Tilat ovat järjestyneet helposti, tästä yksi haastateltava totesikin

”Ilmoitimme minkälaiset tilat toimintamme tarvitsee ja aika nopeasti He osoittivat meille sopivat tilat. Niissä tiloissa on nyt toimittu viisitoista vuotta”.

Vuokratiloissa toimiva koneistusyrittäjän tiloissa on aluksi toiminut kolme eri yritystä. Tästä johtuen tiloissa on kolmet sosiaali- ja toimistotilat. Tästä yrittäjä totesikin

”Meillä on aivan liikaa tuottamatonta tilaa, yhdet sosiaali- ja toimistotilat riittäisivät. Ei näitä voida muuttaa tuotantotilaksikaan”.

Yrittäjä myös hieman moitiskeli tilojen huollosta

”Itse saadaan omaan piikkiin korjata tiloja, vaikka ne kuuluisivatkin vuokranantajan hoidettavaksi”.

Omassa tilassa toimivalle yrittäjälle Teollisuuskylä Oy ei kyennyt yrityksen perustamisvaiheessa osoittamaan valmiita, toimivia tiloja. Uuden tilan rakentaminen olisi tullut liian kalliiksi suhteessa omassa pihassa olevaan tilaan. Yrittäjällä oli myös halu itse omistaa toimitilansa ja Teollisuuskylä Oy ei ollut sillä hetkellä valmis myymään vaan ainoastaan vuokraamaan tilat. Yrittäjä on ollut tyytyväinen omaan tilaansa

”Oma on aina oma ja kun se tuossa pihalla on, niin pääseepähän hommiin nopeasti”.

Myös organisaatioiden tarjoamat muut palvelut koettiin merkittäväksi oman yritystoiminnan kannalta. Teollisuuskylä Oy tarjoaa yrittäjille monenlaista palvelua, jota yrittäjät hyödyntävät. Haastatelluista kolme on koneistuksen sopimusvalmistajia ja heille messunäkyvyys on yksi merkittävä oman työn markkinointipaikka. Tässä Teollisuuskylä Oy:llä on ollut merkittävä osuus. Yksi haastateltava totesikin

”Ilman Teollisuuskylä Oy:n apuja ei olisi omat rahkeet riittäneet messupaikan vuokraamiseen. Näillä matkoilla on sitten saatu hankittua uusia kontakteja ja tutustuttu saman alan yrittäjiin”.

Myös muut haastateltavat kiittelivät Teollisuuskylä Oy:n roolia markkinoinnin apuna näillä messumatkoilla. Myös viennin aloittamisessa Teollisuuskylä Oy:n roolia kiiteltiin. Yksi yrittäjä totesi tästä

”Ilman heidän apua viennin aloittaminen olisi ollut paljon hankalampaa, saatiin paperit helpommin valmiiksi. Myös alueen tuntemuksesta ja saksan kielestä oli paljon apua”.

6.3 YRITTÄJIEN VERKOSTOJEN VAIKUTUKSET

Tutkittavien yritysten yrittäjät hyödyntävät olemassa olevia verkostojaan hyvin eri tavalla, usein miten verkostot ovat hyvin vahvasti omaan bisnekseen. Yrittäjät etsivät omien verkostojensa avulla apua yritystään koskeviin, arkipäiväisiin tilanteisiin. Jokainen yrittäjä käyttää omassa toimessaan alihankintaverkostoja toimissa, joita ei voi itse tai ei kannata itse tehdä. Yrittäjät pyrkivät palvelemaan omia asiakkaitaan mahdollisimman pitkälle. Näillä toimilla yrittäjät pyrkivät sitouttamaan asiakkaansa pitkään asiakassuhteeseen ja samalla luomaan omalle työlleen lisäarvoa.

Toimipaikan valinnan kannalta näillä verkostoilla on ollut hyvin vähäinen vaikutus. Verkostojen vaikutus yritystoiminnan aloitukseen on kuitenkin ollut merkittävä, verkostojen avulla on löydetty toiminnan alkuun tarvittavat päämieskontaktit. Verkostojen pääasiallinen tarkoitus on löytää keinoja jaksaa omassa arjessa.

Haastateltavat yrittäjät olivat hyvin tyypillisiä mikroyrittäjiä, työpäivät ovat pitkiä ja vapaa-aikaa jää hyvin vähän. Työssä jaksamisen kanssa oli yhdellä haastateltavalla paljon haastetta.

”Ei tässä juurikaan lomaa ole kerennyt pitää, kerran pidettiin kaksi viikkoa lomaa yhdellä kertaa”

totesi yrittäjä. Hänen työnulkopuoliset verkostot olivat hyvin vähäiset, lähinnä muutaman sukulaisen kanssa pystyi keskustelemaan. Yksi haastateltava totesi omista verkostoistaan

”Onhan noita kavereita, mutta järkevästi pystyn keskustelemaan vain vaimoni kanssa. Hänen kanssaan voidaan keskustella yrittämiseen liittyvistä asioista hyvinkin syvällisesti”.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa kootaan haastatteluiden tulokset tukeutuen teoriaan. Tuloksia tarkastellaan myös aikaisempien tutkimusten tuloksiin verraten. Lopuksi tarkastellaan myös suosituksia ja tarvetta jatkotutkimukselle.

7.1 TYÖN KESKEISET TULOKET

Työssä haluttiin selvittää keskeiset syyt sille, miten teknologinen mikroyrittäjä on valinnut oman yrityksensä toimipaikan. Pää tavoitteen lisäksi selvitettiin, miten kuntaorganisaatiot vaikuttivat valintaan ja yrittäjän arkeen ja mikä merkitys on yrittäjien sosiaalisilla verkostoilla. Seuraavaksi käydään läpi haastattelujen tulokset teorian tukemana ja tästä saadut johtopäätökset.

7.1.1 TOIMIPAIKAN VALINNAN SYYT

Tutkimuksen alue on vahvan yrittäjyyden aluetta. Perinteet ovat pitkät maatalousyrittäjyydestä. Maatalousyrittäjyys on ollut perhekeskeistä pienyrittämistä. Tämä vaikutus näkyy alueen yritysten rakenteessa: alueella on vähän isoja teollisuusyrityksiä. Yritykset ovat pääasiassa mikroyrityksiä.

Kaikki haastatellut yrittäjät toimivat metallialalla ja olivat kokoluokassa mikroyrittäjiä. Jokaisella yrittäjällä oli siteitä alueeseen, kolme haastateltavaa asunut alueella koko ikänsä, yksi lähes koko ikänsä ja yksi nuoruutensa ja nyt palannut takaisin. Alueen, ihmisten ja perinteiden vaikutus on huomattava. Haastatelluista neljä haluaa asua alueella, eikä voisi kuvitella asuvansa ja yrittävänsä missään muualla. Taulukkoon 2 on merkitty haastateltujen yritysten ja käsiteltyjen paikkateorioiden perusteella eri teorioiden vaikutukset yrityksen

toimipaikan valintaan. Seuraavaksi käsitellään teorit omina kokonaisuuksina.

Taulukko 3 Teorian vaikutus paikan valintaan

	Yritys 1	Yritys 2	Yritys 3	Yritys 4	Yritys 5
Behavioristinen	Kohtalainen	Suuri	Vähäinen	Kohtalainen	Suuri
Uusklassinen	Kohtalainen	Kohtalainen	Kohtalainen	Suuri	Kohtalainen
Institutionaalinen	Ei vaikutusta	Vähäinen	Ei vaikutusta	Suuri	Ei vaikutusta
Sosiaaliset verkostot	Suuri	Kohtalainen	Kohtalainen	Kohtalainen	Kohtalainen
Kuljetukset	Kohtalainen	Ei vaikutusta	Vähäinen	Kohtalainen	Kohtalainen
Työvoima	Ei vaikutusta	Kohtalainen	Kohtalainen	Ei vaikutusta	Kohtalainen
Toiminnan muoto	Kohtalainen	Suuri	Suuri	Vähäinen	Ei vaikutusta
Keskittymä	Vähäinen	Suuri	Suuri	Kohtalainen	Vähäinen

Behavioristinen paikkateoria

Teknologinen mikroyrittäjä valitsee toimipaikkansa usein hyvin behaviorististen ajatusmallien mukaisesti, kynnys lähteä toiselle paikkakunnalle tai alueelle on hyvin suuri. Mikäli oma kotikunta ei tarjoa riittäviä palveluita tai toimitiloja, mikroyrittäjä etsii toimitilat lähialueelta. Yrityksen perustaminen kauemmaksi on hyvin poikkeuksellista. Mikroyrittäjä tuntee oman asuinalueensa tarpeet ja osaa toimia niiden mukaisesti.

Tutkimuksen yrityksistä yhden paikkavalinnassa behavioristisella teoriolla ei ollut merkitystä, kaikissa muissa oli. Yrittäjät asuvat alueella

ja haluavat toimia kotinsa lähellä. Myös yrittäjien vapaa-ajan toimet ovat sidottu asuinalueeseen. Jokainen yrittäjä koki kokevansa myönteisen suhtautumisen omaan yrittäjyyteen ja panokseen asuinalueen kehittämisessä.

Uuskalassinen paikkateoria

Mikroyrittäjä tuottaa tuotteensa tai palvelunsa yleensä hyvin pienelle alueelle, varsinkin palvelualoilla. Mikroyrittäjän asiakkaat löytyvät läheltä yrityksen toimipaikkaa, ellei toimialana ole hyvin spesifi toiminta. Teknologisen mikroyrittäjän asiakaskunta voi olla hyvinkin laajalla alueella, riippuen toimialasta. Toimialoilla, joissa käytetään paljon sopimusvalmistajia ja alihankkijoita, on kustannustehokasta sijoittua lähelle näitä toimijoita. Teorian peruseräperiaatteena on kustannukset alas – tuotot ylös.

Jokaisessa tässä tutkimuksessa mukana olleen yrityksen sijoittumisessa, uusklassinen teoria on vaikuttanut. Yhden yrityksen sijoittumisessa uusklassinen teoria oli päätekijänä, muilla yrityksillä kohtalainen vaikutus. Kaikkien yritysten markkina-alueena on koko Suomi, mutta jokainen tarvitsee oman toiminnan tukemiseen toimivia alihankintakanavia ja ne löytyvät toimipaikkojen välittömästä läheisyydestä. Kaikki pyrkivät toiminnassaan teorian mukaiseen kustannustehokkaaseen toimintaan, kuten yritykset muutenkin. Metallirytyksille alue antaa tähän hyvät edellytykset.

Institutionaalinen paikkateoria

Institutionaalisen paikkateorian perusteella toimipaikkansa valinneet yritykset ovat yleensä korkean teknologian yrityksiä. Yritykset etsivät

hyötyä läheisestä suhteesta korkeakouluun ja / tai teknologia kylään. Usein yrityksen perustajilla on vahvat siteet koulutukseen ja tutkimukseen.

Institutionaalisen teorian vaikutus on pääsääntöisesti aika pieni alueen yrityksissä. Korkean teknologian tarve on pienehkö, sillä alueen yritykset toimivat lähinnä massavalmistuksessa tai alalla, missä ei ole tarvetta korkeaan teknologiaan. Myös tuotteiden matala jalostusarvo näkyy tässä. Ainoastaan yhdellä haastatellulla yrittäjällä institutionaalisen teorian vaikutus oli suuri. Hänen yrityksensä toimiala tarvitsee jatkuvasti tuotteittensa mittaamista ja analysointia. Tämä toiminta vaatii kehittyneempää mittausteknologiaa ja harvalla mikroyrittäjällä on näihin laitteisiin taloudellisia resursseja. Myös yhdellä koneistusalan yrittäjällä oli paljon yhteistyötä tuotekehityksen kanssa mittauspalveluiden kanssa. Tulevaisuudessa institutionaalisilla vaikutuksilla tulee olemaan suurempi vaikutus myös tutkittavalla alueella. Tulevaisuuden haasteellisemmat tuotantoteknologiat tulevat vaatimaan enemmän tietoja ja taitoja ja tähän haasteeseen Teollisuuskylä Oy vastaa jo nyt hyvin.

Kuljetusten vaikutus

Nykyisessä teollisessa tuotannossa varastointi on ulkoistettu hyvin pitkälle tavarantoimittajille ja kumipyörille. Myös tuotetta myytäessä, valmis tavara on usein valmistajan varastossa tai kumipyörillä. Tästä takia logistiikan merkitys kasvaa. Tulevaisuudessa vihreän logistiikan merkitys kasvaa, ja yrityksille on järkevää sijaita liikenteellisissä solmukohtissa tai hyvin lähellä niitä. Myös raideliikenteen merkitys tulee kasvamaan, kun kumipyörillä tapahtuvan kuljetuksen hinnat tulevat vääjäämättä kasvamaan. Teknologisella mikroyrittäjällä ei välttämättä ole suuria mahdollisuuksia valita toimipaikkaansa logistisiin perustein, paikka valitaan usein toiminnan muodon ja saatavilla olevien

tilojen perusteella. Kunnallisilta organisaatioilta vuokratut tilat ovat yleensä logistisesti toimivia, mutta omat tilat voivat tuoda haastetta.

Tutkimuksen yrityksistä jokainen oli tyytyväinen omaan logistiseen sijaintiin. Tarvittavat toiminnot toimivat suhteellisen kitkattomasti ja kustannustehokkaasti.

Työvoiman vaikutus

Suomen yrityksistä noin 93 prosenttia on mikroyrityksiä ja yrittäjistä 71 prosenttia on yksinyrittäjiä. Yksin yrittävälle mikroyrittäjälle työvoiman vaikutuksella ei ole merkitystä. Kun yrityksen koko kasvaa, oikean henkilön löytäminen on koko toiminnan kannalta hyvin ratkaisevassa asemassa. Kun yritystä perustettaessa jo tiedetään, että yritys tulee tarvitsemaan heti yrittäjän lisäksi työntekijöitä, on yrittäjä haastavassa tilanteessa. Mistä löytää oikeat henkilöt? Usein tällaisessa tilanteessa yrittäjä etsii työntekijän paikoista, missä itse on ollut töissä tai omien sosiaalisten verkostojen avulla. Matalan teknologia ja -jalostusasteen yrityksissä työntekijältä harvoin vaaditaan kovaa ammatillista tai koulutuksellista taitoa ja silloin yrittäjä voi itse kouluttaa työntekijän työhän. Tämä tapa vaatii kuitenkin aikaa onnistuakseen kunnolla. Korkean teknologian yrityksissä sosiaalisilla suhteilla on suuri merkitys oikeiden henkilöiden palkkaamisessa.

Tutkimuksen yritykset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä omaan työvoiman saantiin ja kustannusrakenteeseen. Hetkellisiä ongelmia on ollut ammattitaitoisen henkilöstön saannissa, mutta niistä on selvitty itse kouluttamalla soveltuvia henkilöitä.

Toiminnan muodon vaikutus

Metallialan yritykset vetävät puoleensa metalliyrityksiä ja niiden oheispalveluja tuottavia yrityksiä. Kun yrityksiä on riittävästi, voidaan alueelle perustaa kannattavasti toimivia palveluyrityksiä. Tällöin palveluyritys voi keskittyä omaan osaamisalueeseen eikä tarvitse etsiä asiakkaita laajemmalta alueelta.

Kaikki tutkimuksen yritykset toimivat metallialalla. Jokainen haastateltava hyötyi alueen metallialaa palvelevasta palvelutoiminnasta, esimerkiksi metallin pinnoittamisesta. Yrittäjät olivat hyvin tyytyväisiä läheltä löytyviin palveluihin.

Keskittymän vaikutus

Jonkin tuotantosuunnan keskittymä vetää uusia yrittäjiä puoleensa. Keskittymä tuo yrittäjälle useita hyödyllisiä vaikutuksia: näkyvyys päämiehiä ja markkinoita kohtaan paranee, keskinäinen kilpailu kehittää yritystä, yhteistyön mahdollisuus helpottuu, toimintaa tukevaa palvelua löytyy helpommin ja niin edelleen. Keskittymästä hyötyy myös alueen muut yritykset, sillä keskittymä vaatii monenlaista tukipalvelua toimiakseen ja näitä palveluita voivat muutkin yritykset hyödyntää.

Tutkittavalla alueella on hyvin vahvasti edustettuna koneistukseen liittyvä yritystoiminta. Tästä ovat hyötyneet kaikki haastatellut koneistusyrittäjät.

7.1.2 KUNTAORGANISAATION VAIKUTUKSET

Nivalan Teollisuuskylä Oy:n vaikutus alueen teollisuuteen on hyvin vahva. Vaikka alue on aikoinaan perustettu poliittisin perustein, on sen menestys ollut hyvä. Teollisuuskylän osakkailla on ollut oikea ja realistinen visio alueen kehittämisessä. Teollisuuskylä ei ole lähtenyt kilpailemaan yrittäjistä, vaan yrittäjällä on pitänyt olla oma halu tulla alueelle yrittämään. Yritykset ovat siksi terveellä pohjalla perustettuja ja ovat olleet pitkään toiminnassa mukana. Tarvittaessa yrityksille on rakennettu räätälöidyt toimitilat, silläkin riskillä, että niiden muokkaaminen toiselle yrittäjälle voi olla haastavaa.

Teollisuuskylän organisaatio on pyrkinyt koko toimintansa ajan kehittämään omia toimintojaan. Yrittäjää autetaan yrityksen perustamisesta lähtien hyvin matalalla kynnyksellä. Haastattelun perusteella Nivalan Teollisuuskylä Oy on onnistunut omassa tehtävässään hyvin, teollisuuskylä kasvaa hallitusti ja yrittäjät ovat tyytyväisiä saamiinsa palveluihin. Oikein mitoitettu ja oikeanlaisella palvelukonseptilla varustettu kunnallinen organisaatio toimii tehokkaasti sekä yrittäjien että kuntalaisten kannalta.

lin teknologiakylän toiminta on samantapaista kuin Nivalassakin. Paikan, elinkeinorakenteen ja ihmisten koulutustason vaikutukset näkyvät. Yritykset tuottavat hieman korkeamman teknologian tuotteita ja isoja massatuotanto yksiköitä ei alueella ole. Kuntaorganisaatiolta vaaditaan nopeampaa reagointia kulloiseenkin yrityksen tilanteeseen. Myös kunnan reagointi vihreään energiaan on luonut alueelle oman toimintaklusterin. Erilaisia vihreän energian palveluyrityksiä on syntynyt alueelle.

7.1.3 SOSIAALISTEN VERKOSTOJEN VAIKUTUKSET

Haastatelluista yrittäjistä kolmella yrityksen perustamiseen on vaikuttanut sosiaaliset verkostot. Näissä jokaisessa tapauksessa verkostona on ollut oma perhepiiri, isä – lapset, oma puoliso ja sisarukset. Näissä tapauksissa isä – lapset-suhde on ollut erittäin suuressa roolissa yritystä perustettaessa - yritystä tuskin olisi perustettu ilman isän vaikutusta ja suhteita. Isän toimiminen isossa yrityksessä ja tämän yrityksen tarve spesifiin alihankintaan ratkaisi perustamisen. Puolisoiden välisessä suhteessa suhteen rooli on ollut perustetun yrityksen alihankintaketjuun perustuva ja sisarusten välisessä suhteessa hiljaisen tiedon siirtoa ja isomman yrityksen työn kuormituksen tasaava. Molemmissa tapauksissa yritys olisi voitu perustaa ilman olemassa olevia sosiaalisia suhteitakin.

Kahdessa muussa tapauksessa sosiaalisilla suhteilla ei ollut merkitystä yrityksen toimipaikan valinnassa.

Sosiaalisten verkostojen vaikutusta toimipaikan valinnassa tapahtuu tämän tutkimuksen perusteella vahvimmin perhepiirissä tapahtuvissa verkostoissa. Nivalan teollisuuskylässä on useampia sisarusten välisistä suhteista syntyneitä yrityksiä. Näissä selvästi voidaan havaita yhteisöllisyyden ja kodista opittujen yrittäjämönteisten oppien vaikutuksen.

7.2 JATKOTOIMENPITEET JA SUOSITUKSET

Mikroyrittäjän toimipaikan valintaan vaikuttavat useat syyt. Paikan valinnassa yrittäjän pitää osata visioda pitkälle tulevaisuuteen. Eri neuvontaorganisaatioilla on tähän merkittävän vaikuttamisen mahdollisuus. Pienen yrityksen yrittäjällä ei useinkaan ole riittäviä tietoja ja taitoja kaikkien ongelmien ratkaisuun. Neuvontaorganisaatioiden onkin saatava oma tietotaito paremmin yrittäjiksi aikovien käyttöön. Myös eri organisaatioiden väliselle yhteistyölle on tarvetta, yksityiset, kunnalliset ja valtion organisaatiot täydentävät joka tapauksessa toisiaan. Aloittavan yrittäjän alkuongelmat ovat yleensä hyvin konkreettisia ja osaavan organisaation helposti hoidettavia.

Tämä tutkimus on tehty pienellä paikkakunnalla Pohjois-Pohjanmaalla. Jotta tutkimukselle saataisiin enemmän kansallista painoarvoa, tulisi vastaavanlaisia tutkimuksia tehdä eripuolilla Suomea ja erikokoisissa kaupungeissa. Isompien ja pienempien paikkakuntien toimintatavoilla on eroavaisuuksia, mutta miten ne vaikuttavat mikroyrittäjän toimipaikan valintaan. Tulosten perusteella voitaisiin paremmin soveltaa alueelle sopivaa neuvontaa yrittäjää ja asuinalueetta paremmin hyödyntäväksi.

LÄHTEET

Campi, M., Blasco, A., Marsal, E. (2004) The location of new firms and the life cycle of industries, *Small business economics* 22, 265 - 281

[viitattu 1.9.2020]

saatavissa <https://search-proquest-com.pc124152.oulu.fi:9443/docview/220948176>

Carlton, Dennis W. (1983)

The location and employment choices of new firms: An econometric model with discrete and continuous endogenous variables

[viitattu:1.9.2020]

saatavissa <https://www.jstor.org/stable/1924189>

EUR-Lex, Mikroyrityksen määrittely (2016). [viitattu 1.9.2020]

saatavissa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=LEGISSUM%3An26026>

Ferreira, João J.M, Fernandes, Cristina I., Raposo, Mário L., Thurik, Roy, Faria, João R. (2015)

Entrepreneur location decisions across industries [viitattu:1.9.2020]

saatavissa <https://link.springer.com/article/10.1007/s11365-015-0370-7>

Florian, Richard (2002)

Bohemia and economic geography, *Journal of Economic Geography*, Volume 2, Issue 1, sivut 55 – 71 [viitattu:1.9.2020]

saatavissa <https://doi.org/10.1093/jeg/2.1.55>

Hayter, R. 1997. *The dynamic of industrial location: Burnaby, Kanada*: Wiley. 484 s

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi. 448 s.

IASP (2012) International association of science parks and areas of innovation. [viitattu 1.9.2020]
saatavissa www.iasp.ws/web/quest/the-role-of-stps-and-innovation-areas

Rodriquez-Pose, A., Hardy, D. 2014. Technology and industrial parka in emerging countries: Panacea or pipedream? Lontoo: Springer. 110 s

Oulun Eteläinen Instituutti, Mikroyrittäjyystutkimus [viitattu 1.9.2020]
saatavissa <http://jultika oulu.fi/record/isbn978-952-62-0394-2>

Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. 2001. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus. Kirjassa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus 217 s

Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä Oy. 185 s.

Tilastokeskus, Yritysrakenne (2019). [viitattu 1.9.2020]
saatavissa:
https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset.html

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Tammi 204 s.

Töttö, P. 2000. Pirullisen positivismin paluu: Laadullisen ja määrällisen tarkastelua. Tampere: Vastapaino. 224 s.

Yin, R. 2009. Case study research: design and methods. Thousand Oaks: Sage Ltd. Vol 5. 217 s.

Liite 1, Haastattelukysymykset yrittäjille

Haastattelu jakaantuu kuuteen kysymysosioon.

1. Yrityksen tiedot

- a. nimi
- b. yhtiömuoto
- c. milloin perustettu
- d. omistajat
- e. liikevaihto
- f. työntekijämäärä
- g. päätuotteet
- h. onko yrityksellä kasvun edellytyksiä/haluja
- i. onko sukupolvenvaihdos lähitulevaisuudessa
- j. onko jatkaja tiedossa

2. Sijoittumiseen vaikuttavat tekijät

- a. miksi yritys on nykyisissä toimitiloissa
- b. mikä oli pääsyy paikan valinnalle
- c. oliko muita sijoittumisvaihtoehtoja
- d. teollisuuskylä oy:n rooli sijoittumisessa
- e. onko tilat riittävät (laajentumismahdollisuudet)
- f. onko tarvetta vaihtaa toimipaikkaa

3. Yritysverkostot, bisnekseen liittyvät

- a. millaisia yritysverkostoja on
- b. teettekö alihankintaa
- c. teetettäkö alihankintaa
- d. mikä vaikutti alihankkijan valintaan
- e. onko yhteistyökumppaneita tuotteen valmistuksessa (kokoonpano jne..)

4. Henkilökohtaiset verkostot

- a. minkälaisia henkilökohtaisia verkostoja on
- b. minkälainen vaikutus esim. Sapuskan tapaisilla paikoilla on verkostojen luomisessa
- c. minkälainen on yrittäjäjärjestön rooli verkostoissa
- d. saako verkostoista keskustelukavereita tarpeen tullen

5. Mitä puuttuu (bisnekseen liittyvät ja henkilökohtaisiin verkostoihin liittyvät)
  - a. mitä omaan alaan liittyvää puuttuu Nivalasta / Teollisuuskylästä
  - b. miten puutteet olisi korjattavissa (kehitysehdotuksia)
  - c. mikä tukisi omaa bisnestä
  - d. mitä bisnesverkostoista puuttuu
  - e. mitä henkilökohtaisista verkostoista puuttuu
  - f. mitä yrittäjäjärjestöt voisivat tehdä paremmin
  - g. mitä teollisuuskylä oy voisi tehdä paremmin
  - h. mitä Nivalan kaupunki voisi tehdä paremmin

6. Teollisuuskylä Oy / Nivalan kaupunki
  - a. mitä odostat teollisuuskylä oy:ltä
  - b. kaipaako konsulttiapua
  - c. jos kaipaat, niin mihin
  - d. kaipaako apua vientiin
  - e. kaipaako koulutusta

Liite 2, Haastattelukysymykset kunnalliselle organisaatiolle

1. Miten kunta on edistänyt yrittäjyyttä?
2. Miten kunta on valmistautunut yrittäjien toimitilojen tarpeeseen?
3. Onko kunnassa osaava yrittäjien neuvontaorganisaatio?
4. Miten kunta opastaa yrittäjiä?
5. Mikä on kunnan yrittäjyysvisio?